

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»**

Кафедра міжнародних відносин та журналістики

Спеціальність: 061 «Журналістика»

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**«КОНТЕНТ ПАТРІОТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ПРОТИДІЯ ЗАГРОЗАМ
СУЧАСНОЇ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ»**

Щербини Дарини Володимирівни,
групи ЖУР-20 зн

Науковий керівник:
Професор, кандидат
філологічних наук, доцент
Момот Неля Миколаївна

Попередній захист:

(Висновок: «До захисту в Екзаменаційній комісії»)

Завідувач кафедри

Момот Неля Миколаївна

(Підпис)

(Прізвище, ініціали)

(Дата)

Київ – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МЕДІАКОНТЕНТ	7
1.1. Поняття гібридної війни та її загрози.....	7
1.2. Роль та місце медіа у сучасній гібридній війні.	15
1.3. Інформаційні загрози у медіапросторі.	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПАТРІОТИЧНОГО КОНТЕНТУ В ЗМІ	26
2.1. Патріотичний контент: поняття, особливості та методи створення.....	26
2.2. Вплив патріотичного контенту на аудиторію.....	32
2.3. Ефективність використання патріотичного контенту в протидії гібридним загрозам.	38
РОЗДІЛ 3. РОБОТА ЩОДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПАТРІОТИЧНОГО КОНТЕНТУ В ЗМІ	45
3.1. Тенденції у створенні патріотичного контенту в ЗМІ.....	45
3.2. Платформи для поширення патріотичного контенту.	52
3.3. Створення механізмів оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту.....	56
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69

ВСТУП

Термін «гібридна війна» з'явився і набув сенсу для нас ще в 2014 році, коли почався перший етап агресії РФ проти України. З початком повномасштабного вторгнення (24 лютого 2022 року) використання терміну набуло більшого значення, що мотивувало розширювати його зміст і досліджувати «гібридні війни» як окремий феномен. В цьому контексті особливої актуальності набуває аналіз ролі медіа і контенту патріотичного спрямування у формуванні громадської свідомості та її здатності протистояти інформаційним загрозам. Інформаційна війна, яка є ключовою складовою гібридних війн, використовує медіа як інструмент для розпалювання конфліктів, маніпулювання громадською думкою та впливу на міжнародну політику. Розуміння механізмів та стратегій протидії таким загрозам через патріотичний контент дозволить не лише зміцнити національну безпеку, але й сприятиме формуванню стійкого суспільства, здатного ефективно захищатися від внутрішніх та зовнішніх втручань.

Актуальність дослідження. Сучасний світ характеризується високою динамікою геополітичних подій, серед яких особливе місце займають гібридні війни. Ці конфлікти, які включають в себе військові, інформаційні, економічні та інші невійськові методи, створюють комплексні загрози національній безпеці багатьох країн, зокрема України. Відповідно до зростаючої складності і розмаїття таких загроз, зростає потреба в розробці та застосуванні нових методів інформаційної протидії. Одним із ефективних засобів протидії є патріотично спрямований контент. Патріотичний контент відіграє важливу роль у формуванні громадської думки, національної свідомості та суспільної єдності, які є критично важливими для стійкості країни до внутрішніх та зовнішніх загроз. В умовах гібридної війни, коли інформаційний простір стає ареною протистояння, важливість належного використання патріотичного контенту не може бути переоцінена. Дослідження впливу патріотичного контенту на аудиторію, а також розробка стратегій його ефективного використання в ЗМІ відкриває можливості для підвищення рівня національної безпеки та суспільної

стійкості. Це включає аналіз сучасних тенденцій у створенні патріотичного контенту, визначення найбільш ефективних платформ для його дистрибуції, а також розробку механізмів оцінки його впливу. Особливу актуальність дослідження підтверджує поточна ситуація в Україні, де потреба в національному консолідуючому контенті є надзвичайно високою у зв'язку з триваючими військовими діями та політичною нестабільністю. Вивчення та оптимізація використання патріотичного контенту може значно сприяти підвищенню ефективності інформаційної політики держави, зміцненню демократичних інститутів та національної ідентичності. Таким чином, дане дослідження не тільки має теоретичне значення для розуміння динаміки гібридних конфліктів та ролі медіа у сучасних воєнних умовах, але й має прикладний потенціал для розробки конкретних заходів в області інформаційної безпеки, які можуть бути втілені на державному рівні.

Мета дослідження полягає в дослідженні та розумінні ролі контенту патріотичного спрямування у протидії загрозам сучасної гібридної війни, зокрема виявленні ефективних стратегій та інструментів його використання для зміцнення національної безпеки, підвищення громадської свідомості та формування національної єдності, а також висвітленні можливих шляхів покращення цього контенту.

Завдання дослідження:

1. визначити поняття гібридної війни та виокремити основні складові цього феномену;
2. дослідити, як гібридна війна впливає на медіапростір та як медіа використовуються в контексті таких конфліктів;
3. визначити основні інформаційні загрози, які виникають у медіапросторі в умовах гібридної війни;
4. визначити поняття та особливості патріотичного контенту та проаналізувати методи його створення;
5. оцінити вплив патріотичного контенту на аудиторію, вивчаючи його вплив на формування національної ідентичності та патріотичних почуттів;

6. аналізувати ефективність патріотичного контенту у відповідь на гібридні загрози та його роль у захисті суспільства;
7. дослідити сучасні тенденції у створенні та поширенні патріотичного контенту;
8. визначити ключові платформи для ефективного розповсюдження патріотичного контенту та проаналізувати їх потенціал;
9. розробити механізми для оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту, щоб забезпечити його відповідність поставленим цілям та вимогам сучасної інформаційної безпеки.

Об'єктом дипломної роботи є контент патріотичного спрямування, тобто матеріали, інформація, звернення, репортажі, статті, відео, аудіо та інші форми медійного виразу, які містять патріотичний зміст або мають за мету підвищення патріотизму серед аудиторії.

Предметом дослідження є роль та ефективність контенту патріотичного спрямування у протидії загрозам сучасної гібридної війни.

Наукові методи дослідження: вивчення теоретичного матеріалу, аналіз, порівняння, узагальнення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні комплексного підходу до оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту. Дослідження виявило необхідність створення спеціалізованих відділів або команд, які б мали на меті глибокий аналіз контенту, визначення ключових метрик ефективності, розробку методологій оцінки, моніторинг та звітність, а також прогнозування та розробку стратегічних планів. Цей підхід вперше спрямований на забезпечення об'єктивної та систематичної оцінки патріотичного контенту та його відповідності сучасним вимогам інформаційної безпеки.

Практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що вони відкривають шлях до ефективнішого використання патріотичного контенту у сучасному інформаційному просторі. Розроблені механізми оцінки дозволять урядовим структурам, громадським організаціям та медіа-компаніям

систематично визначати якість та ефективність патріотичного контенту, виходячи із зазначених критеріїв. Це, в свою чергу, допоможе покращити комунікаційні стратегії, збільшити громадську підтримку національних ініціатив та сприятиме формуванню позитивної національної ідентичності.

Структура та обсяг роботи. Загальний обсяг – 76 сторінок: основний текст – 65 сторінок, список використаних джерел – 71 найменування.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МЕДІАКОНТЕНТ

1.1. Поняття гібридної війни та її загрози

Гібридну війну у загальному вигляді розуміють як військові дії, що здійснюються шляхом поєднання мілітарних, квазімілітарних, дипломатичних, інформаційних, економічних та інших засобів з метою досягнення стратегічних політичних цілей. Специфіка такого поєднання полягає в тому, що кожний із військових і невійськових способів ведення гібридного конфлікту застосовується у військових цілях та використовується як зброя. Перетворення на зброю (weaponization) відбувається не тільки в медійній сфері [1; 2, с. 19].

Рис. 1.1. Концептуалізація терміна «гібридна війна»

Основним інструментом гібридної війни є ініціювання та підтримання державою-агресором в іншій державі, обраній для агресії, внутрішніх протиріч і конфліктів. При цьому сторона-агресор зазвичай публічно заперечує свою

причетність до розв'язаного конфлікту, ретельно маскує його справжній перебіг та ініціаторів [3; 4].

Гібридна війна — це прагнення однієї держави підпорядкувати собі іншу за допомогою політичних, економічних, інформаційних інструментів. Саме тому в умовах гібридної війни бойові дії є другорядними, а на перший план виходять інформаційні операції та інші важелі впливу. Війна полягає у прагненні однієї держави агресивно діяти на свідомість жителів іншої. Іншими словами — це прагнення не знищити мільйони людей, а залякати й деморалізувати їх. Завдяки швидкості поширення інформації вона перетворилася не лише на товар, а й на зброю [5; 6].

Поняття гібридної війни, яке охоплює широкий спектр військових та невійськових методів для досягнення стратегічних цілей, відкриває двері до глибшого розуміння гібридних загроз. Ці загрози виявляються не тільки у традиційних бойових діях, але й у використанні кіберпростору, пропагандистських кампаній, економічному тиску та інших формах психологічного впливу. Відповідно, розгляд гібридних загроз вимагає комплексного підходу до аналізу цих різноманітних векторів агресії, зокрема їх впливу на суспільство, політику та економіку [7].

В ЄС була розроблена низка документів пов'язаних з гібридними загрозами, одним з них був Спільний рамковий документ. Саме у ньому гібридні загрози концептуально визначено як «поєднання примусової та підривної діяльності, традиційних і нетрадиційних методів (тобто дипломатичних, військових, економічних, технологічних), які можуть бути скоординовано використані державними чи недержавними суб'єктами для досягнення конкретних цілей, залишаючись на рівні нижче порогу формально оголошеної війни» [8].

Слабкі місця (небезпеки) і гібридні загрози безпеці України та суспільства на сучасному етапі:

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ХАРАКТЕРУ.

Небезпеки:

Влада в Україні провокує політичну війну між українськими політичними силами, маючи на меті забезпечити виборчу перевагу для правлячої групи. Це змагання стимулюється ззовні через впливових агентів, які діють на користь агресора;

Неефективність парламенту через його фрагментацію на корпоративні сегменти, що нівелює визначену Конституцією України парламентсько-президентську модель;

Не задовільний рівень професійності державної служби України;

PR-активність влади в Україні замість предметної діяльності.

Гібридні загрози:

Полювання на громадян України та демонстрація штучних груп «диверсантів», «наркокур'єрів» тощо задля формування іміджу України як терористичної і кримінальної держави та створення нових важелів тиску;

Комбіновані дії комплексного характеру (диверсії на критичній інфраструктурі + кібер-атаки + резонансні вбивства + компромат на вище державне керівництво) з метою нарощування протестного потенціалу з боку суспільства проти неефективної влади;

Масштабні інформаційні кампанії, які спрямовані на деморалізацію військових та цивільного населення, поширення песимізму та недовіри до можливостей країни обороняти свою незалежність і суверенітет;

Використання існуючих суспільних, мовних, релігійних та інших внутрішніх розбіжностей для посилення внутрішньої поляризації та ослаблення єдності країни.

У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ.

Небезпеки:

Корупційна діяльність у секторі оборони, особливо в системах фінансового і логістичного забезпечення військ;

Незавершеність створення повноцінної системи територіальної оборони України;

Забруднені у мінно-вибуховому сенсі території та залишки нерозірваних боєприпасів, мін, вибухових пристроїв;

Незадоволені потреби (передбачені законодавством) військовослужбовців [9].

Гібридні загрози:

Порушення функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування та блокування важливих об'єктів промисловості й інфраструктури;

Діяльність диверсійно-розвідувальних груп агресора під маскою українських силовиків з метою дискредитації останніх;

Нелегальне розповсюдження (торгівля) зброєю, що призводить до неконтрольованого володіння зброєю населенням країни та можливостей її придбання;

Діяльність найманців з числа громадян України, Росії й інших країн для вчинення терористичних та кримінальних актів із застосуванням зброї, вибухових речовин тощо;

Цілеспрямовані заходи дискредитації збройних сил України та інших військових формувань і силових структур.

У ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ.

Небезпеки:

Корупція у правоохоронній системі;

Окремі випадки безкарності співробітників правоохоронної системи на фоні загальної корумпованості системи державної влади;

Випадки призначення на посади осіб не за професійними, а політичними або особистісними принципами, які будуть виконувати вказівки та розпорядження не за функціональними, а вказівковими принципами;

Підвищення рівня злочинності та соціальної напруги у суспільстві;

Відтік професійних кадрів відбувається за причини низького рівня їх матеріального забезпечення та невдоволеності умовами праці.

Гібридні загрози:

Використання компромату на представників правоохоронної системи не для усунення їх від роботи, а для просування необхідних для зацікавленої сторони рішень;

Цілеспрямована дискредитація системи правоохоронних органів через проведення інформаційних кампаній;

Фізичне усунення активно діючих співробітників правоохоронних органів;

Перебування на посадах у правоохоронній системі осіб, пов'язаних зі спецслужбами інших країн;

Використання зовнішнього впливу на злочинні елементи для розхитування ситуації в Україні.

В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ.

Небезпеки:

Прогалини законодавчого поля в сфері інформаційної безпеки, відсутність належних механізмів для перешкодження діяльності українських ЗМІ та інших носіїв інформації, які ретранслюють проросійські наративи чи інші види інформації антиукраїнського характеру;

Низький рівень координації дій ЦОВВ в інформаційній сфері, що дозволяє агресору використати інформаційні продукти української влади в цілях власної пропаганди;

Несформована політика інформаційного супроводу закріплення національної ідентичності в Україні, в частині роботи з населенням України, перш за все на окупованих територіях;

Недостатнє фінансово-технічне забезпечення державних органів України для оперативного та своєчасного реагування на відповідні акти інформаційної агресії на фоні фінансової та інструментальної переваги Росії в інформаційній складовій гібридної війни проти України.

Гібридні загрози:

Постійне використання Росією в офіційній (МЗС РФ) та політичній площині спеціальних наративів та інформаційних ярликів з метою делегітимації української влади;

Формування Росією каналів інформаційно-пропагандистської роботи із дискредитації української влади за цільовими групами: 1) громадяни Росії та громадяни України на окупованих територіях; 2) громадяни України; 3) країни Заходу, партнери України з протидії агресії; 4) суспільства країн, що перебувають в орбіті впливу Росії;

Відкрите і приховане використання демократичних норм та процедур країн ЄС, а також США й інших країн-партнерів для інформаційної дискредитації України та її спроб формувати міжнародну підтримку протидії російській агресії;

Поширення інформаційних продуктів з використанням регіональної, етнонаціональної, мовної та іншої партикулярної ідентичності серед громадян України для формування ліній розколу в суспільстві, нав'язування відчуття дискримінації та незахищеності, підготовки соціальної бази для протестів та провокацій [10; 12];

Систематичне розповсюдження неправдивої або викривленої інформації з метою маніпулювання громадською думкою, підриву довіри до державних інститутів, дискредитації урядових ініціатив, та внутрішньої поляризації суспільства;

Формування ізольованої соціально-культурної та інформаційної реальності на окупованих територіях України, блокування доступу жителів цих територій до українського інформаційного контенту;

Використання українських експертів та лідерів думок для формування негативного інформаційного образу українського експертного середовища, делегітимації основних доказів російської агресії.

У КІБЕР-СФЕРІ.

Небезпеки:

Низькі культура та рівень знань серед державних службовців щодо забезпечення безпеки своєї робочої та приватної переписки та комунікації через електронні засоби;

Встановлення програмного забезпечення, розробленого іноземними, в тому числі російськими, компаніями та неліцензійного програмного забезпечення.

Гібридні загрози:

Масовані кібер-атаки проти ЦОВВ, об'єктів стратегічної та критичної інфраструктури України;

Технічні можливості приховування справжніх виконавців злочинів у кіберпросторі;

Використання програмних продуктів для прихованого збору інформації про фізичних осіб та організації на території України;

Несанкціонований доступ до приватних та робочих електронних скриньок українських політиків, державних службовців та громадян.

В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ.

Небезпеки:

Значна офшоризація власності в Україні, що створює передумови для маніпулювання як фінансовими ресурсами (виведення прибутків в офшори, перекладення боргів на державний бюджет), так і підтримкою з сторони іноземних, зокрема, західних партнерів України.

Гібридні загрози:

Контроль над важливими економічними активами в Україні, зокрема в енергетичному секторі (обленерго, облгаз), з боку російських або проросійськи налаштованих власників, що робить можливим тихі диверсії (саботаж, умовні аварії і простої), впровадження шкідливого програмного забезпечення для подальших кібер-атак, руйнування стратегічних підприємств;

Використання економічного тиску через маніпулювання цінами на газ та нафту, що має на меті дестабілізувати економіку та зменшити політичну стабільність в країні.

В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ.

Небезпеки:

Критична залежність українського ринку нафтопродуктів від імпорту;
Розбалансованість ринку вугілля України.

Гібридні загрози:

Цілеспрямовані диверсії на енергетичні об'єкти, такі як електростанції, підстанції, газопроводи, що призводять до масштабних перебоїв у постачанні енергії.

У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ, НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН, КОРИННИХ НАРОДІВ ТА МІЖКОНФЕСІЙНИХ ВІДНОСИН.

Небезпеки:

Ігнорування владою проблематики кримськотатарського народу, як корінного народу України, що може бути використано агресором;

Уявлення громадян України в Росії як соціально, етнічно і релігійно неоднорідного суспільства.

Гібридні загрози:

Експлуатація зовнішнім суб'єктом тематики «захисту прав національних меншин», «порушення прав в сфері мовної політики», «прояву дискримінації за національною ознакою» та протиріч в міжрелігійних стосунках задля досягнення власних цілей;

Використання питань мовної політики для дестабілізації ситуації в країні;
Культивація ксенофобії, зокрема, ісламофобії, полонофобії, антисемітизму;

Підбурювання представників окремої релігійної конфесії до захисту начебто порушених їхніх прав і створення міжконфесійної ворожнечі.

У СФЕРІ ІСТОРИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Небезпеки:

Низький рівень інформування суспільства про правдиву історію України;
Повільний процес змін в процесі українізації.

Гібридні загрози:

Використання Росією стратегій об'єднання з опорою на культурну, етнічну і державну єдність України та Росії, як нібито наявну або бажану у майбутньому, що супроводжується політикою відродження концепції Російської імперії про «триєдиний російський народ»;

Стимулювання ностальгії за часами «єдиного радянського народу» та актуалізація, у цьому контексті, тем соціального добробуту, «порядку», геополітичної могутності, «спільних досягнень»;

Впровадження Росією стратегії розколу за територіальним виміром, з просуванням сюжетів «штучності» територіальної композиції України («подарунки Леніна, Хрущова» та інше), наголосом на самотності окремих регіонів, або їх історичній належності до інших держав;

Спрямування Росією зусиль на етнізацію українського суспільства, як чогось історично минулого, та протидію становленню сучасної громадянської української нації;

Використання історичної теми боротьби з фашизмом у ХХ столітті для дискредитації українського патріотизму та денаціоналізації українців під лозунгом «український фашизм».

Ідентифікація слабких місць та гібридних загроз є вирішальною для здатності держави забезпечити безпеку свого суспільства. Розуміння цих аспектів допомагає уряду та безпековим агентствам оцінювати ефективність існуючих заходів безпеки та розробляти стратегії для посилення національної стійкості. Ці оцінки стають ключовими індикаторами, які вказують на потенційні ризики та допомагають владі вчасно реагувати на загрози [8]. Такий аналіз дозволяє визначити найбільш критичні сектори, де можуть виникнути проблеми, та прийняти необхідні заходи для їх запобігання. Додатково, виявлення слабких місць та потенційних загроз дає змогу ефективно реалізовувати стратегічне планування, спрямоване на забезпечення національної безпеки та стабільності.

1.2. Роль та місце медіа у сучасній гібридній війні.

У сучасній Україні медіа відіграє вирішальну роль не лише в формуванні громадської думки, але й у рамках військових та геополітичних стратегій, особливо у контексті триваючої гібридної війни з Росією. Зі збільшенням напруженості в міжнародних відносинах та широким розповсюдженням цифрових технологій, медіа стало ключовим інструментом у цій війні, яка характеризується поєднанням військових дій та різноманітних невійськових тактик, де інформаційні операції грають особливо критичну роль.

У контексті гібридної війни медіа використовується ворогом як засіб для досягнення різноманітних цілей: від дезінформації та пропаганди до психологічного впливу на населення, яке стає мішенню агресора. Ефективне використання медійних ресурсів дозволяє агресорам поширювати свій вплив далеко за межі традиційного бойового поля, впливаючи на політичні процеси, соціальні настрої, та особистісні переконання громадян, що може мати далекосяжні наслідки для стабільності країни та загострення ситуації поза інформаційного фронту.

Психологічні операції. Через медіа може відбуватися маніпуляція емоціями та стереотипами, з метою психологічного тиску на аудиторію, зміни уявлень та переконань. Це може включати розповсюдження інформації, яка сприяє появі певних емоцій страху перед загрозою або невизначеністю щодо майбутнього, спотворення уявлення про події або особистості, що використовується для досягнення певних політичних або військових цілей.

Проте, українські медіа також використовуються як інструмент протидії цим загрозам. Зокрема, їхня роль полягає у розкритті дезінформації, викритті пропагандистських маніпуляцій та презентації об'єктивної інформації про ситуацію в країні та на фронті. Українські медіа активно залучають громадян до процесу розкриття дезінформації та маніпуляцій. Через залучення читачів до фактчекінгу та аналізу пропагандистських матеріалів вони сприяють формуванню критичного мислення серед суспільства та забезпечують доступ до достовірної інформації.

Інформаційні кампанії. Медіа використовуються для проведення цілеспрямованих інформаційних кампаній, які можуть містити як правдиву, так і маніпулятивну інформацію з метою впливу на внутрішнє та зовнішнє сприйняття військових дій, політичних рішень та суспільних настроїв. Наприклад, інформаційні кампанії можуть створювати образ "ворога" або ж просувати ідеї миру та співпраці.

Пропаганда та контрпропаганда стають ареною, де обидві сторони намагаються зміцнити моральний дух своїх громадян, дискредитувати противника і підняти питання легітимності дій опонента. Через медіа реалізуються психологічні операції, які включають спроби вплинути на емоційний стан і поведінку цільових аудиторій, викликаючи страх, невизначеність або підтримку певних дій.

Пропаганда та контрпропаганда. Розповсюдження дезінформації, маніпулювання фактами та використання психологічних методів для впливу на переконання громадян. Наприклад, українські та російські медіа активно просувають протилежні наративи щодо подій у зоні бойових дій на території України. Це створює розділення в суспільстві та ускладнює пошук об'єктивної інформації для громадян. Контрпропаганда зі свого боку спрямована на виявлення та викриття маніпуляцій противника та розкриття правдивих фактів, наведення аудиторії на достовірні джерела, а також мобілізацію громадської підтримки для захисту національних інтересів [11; 12].

Значення медіа в гібридній війні зростає також через їх здатність формувати міжнародну перспективу та впливати на зовнішньополітичні рішення інших держав. Стратегічне поширення вибіркової інформації дозволяє медіа створювати сприятливі ресурси для мобілізації на підтримку зовнішніх союзників або, навпаки, дискредитувати опонента в очах світової громадськості. Це може призвести до інтернаціоналізації конфлікту та залучення додаткових ресурсів для обох сторін.

Медіа, як ключовий інструмент у сучасній гібридній війні, забезпечують ряд функцій, що впливають на глобальну політичну арену та міжнародні

відносини. Їхні можливості впливати на глобальне рішення змушують уряди та міжнародні організації реагувати на події, які вони висвітлюють. Медіа можуть визначати дискурс та агенду публічного обговорення, формуючи таким чином виявлення громадськості про певні події та проблеми, що впливають на прийняття рішень на міжнародному рівні.

Більше того, медіа можуть посилити дипломатичний тиск на державу, змушуючи її реагувати на кризові ситуації або ставлячи її у складні геополітичні обставини. Це може призвести до зростання напруженості в міжнародних відносинах та подальшого загострення ситуації у світі.

Зважаючи на різноманітність медіа та їх можливості в розширенні інформації, кожен тип медіа змінює свою унікальну роль у сучасній гібридній війні.

Онлайн медіа та соціальні мережі: Онлайн медіа та платформи соціальних мереж стали ключовими інструментами в гібридній війні через їхню широку доступність та здатність швидко розширювати інформацію. Дезінформація та пропаганда часто починаються саме в соціальних мережах, де вони можуть швидко поширюватися через репости та вподобання. Крім того, інтернет-видання та блоги можуть стати платформами для аналізу подій та коментарів, які впливають на громадську думку.

Телебачення: Телебачення залишається одним із основних джерел інформації для багатьох людей, особливо в ситуації кризи. Пропагандистські програми, телевізійні новини та документальні фільми можуть використовуватися для поширення певних політичних або військових повідомлень. Телебачення також може використовуватися для психологічного впливу на глядачів через образи та емоційно заряджені матеріали.

Радіо та засоби масової інформації: Радіо, як і телебачення, залишає одним із основних засобів масової інформації, особливо в умовах війни, коли доступ до інших засобів масової інформації може бути обмежений. Радіо може використовуватися для розповсюдження пропаганди, розповіді історії або навіть для передачі зашифрованих повідомлень від розвідувальних агентів.

Друковані ЗМІ: Газети, журнали та інші друковані ЗМІ також створюють свою роль у гібридній війні. Вони можуть бути використані для поширення дезінформації, пропаганди або ж для публікації аналітичних матеріалів, які впливають на громадську думку.

Інтернет-ресурси та блоги: Блогери та власники Інтернет-ресурсів можуть використовувати свої платформи для поширення різноманітної інформації, від аналітичних статей до власних коментарів, що залишилися в країні. Вони можуть бути як незалежними джерелами інформації, так і інструментами пропаганди або контрпропаганди.

У сучасній гібридній війні всі ці типи медіа використані для впливу на громадську думку, мобілізації суспільства та формування форми ворога або опонента. Вони залишаються не лише джерелом інформації, але й засобом впливу та контролю над громадськістю.

В цілому, кожен тип медіа у гібридній війні розвиває свою роль у впливі на зміну громадської думки, мобілізацію суспільства та формування про ворога чи опонента. Онлайн-медіа та мережі, завдяки своїм широким можливостям поширення інформації, можуть мати найбільший вплив на цей процес. Тому, у протистоянні гібридній війні, важливо розвивати критичне мислення серед громадян, підвищувати свідомість про можливість маніпуляцій у медіа та забезпечити доступ до надійної та об'єктивної інформації.

Отже, медіа займають домінуючу позицію в сучасній гібридній війні, виступаючи основним інструментом впливу з обох сторін конфлікту. Через них відбуваються дії на інформаційному фронті, які безпосередньо впливають на суспільство та подальший розвиток конфлікту. Цими діями є: створення та поширення інформаційних кампаній, пропаганди та контрпропаганди та здійснення психологічного впливу на суспільство.

1.3. Інформаційні загрози у медіапросторі.

Сучасний медіапростір заповнений не тільки диверсифікованим контентом, але й потенційними загрозами, які можуть впливати на стабільність

та безпеку суспільства. Інформаційні загрози становлять серйозні виклики, оскільки вони мають здатність маніпулювати громадською думкою, впливати на політичні рішення та навіть спричиняти соціальні заворушення. Враховуючи розмаїтість джерел інформації та високу швидкість її розповсюдження через Інтернет, особливо важливо розуміти, як різні форми інформаційних загроз можуть впливати на індивідів та колективи. В контексті триваючої гібридної війни з Росією, де медіа використовуються як стратегічний інструмент на різних рівнях, від місцевих до глобальних, дослідження та розуміння інформаційних загроз стають ще більш важливими [16].

Дезінформація та фейкові новини. Ці загрози включають поширення неправдивої інформації, яка спрямована на введення в оману громадськості. Фейкові новини часто мають за мету створення недовіри, підрив авторитету осіб чи організацій, а також можуть бути використані для впливу на результати виборів або інші важливі політичні процеси.

Дезінформація має структуру пірамідки: у її основі лежать фейки, маніпуляції, напівправди, далі йдуть меседжі й закінчується все великими наративами [17; 18].

Фейк – це спеціально створена новина, подія чи журналістський матеріал, який містить неправдиву або перекручену інформацію, що дискримінує певну людину чи групу осіб в очах аудиторії [19]. В медіа може бути представлений в різних форматах: статті, відео, фотографії, аудіо матеріали.

Завданнями «фейку» в сучасних ЗМІ, в умовах гібридної війни є:

Сіяти паніку серед людей. Створення фейкових новин може призвести до паніки та хаосу серед населення, що збільшує загальний рівень нестабільності та поглиблює гібридний конфлікт.

Розпалювати міжнаціональну (расову, релігійну тощо) ворожнечу. Фейкові новини часто мають на меті розпалювати міжнаціональну або міжконфесійну ворожнечу, що сприяє подальшій дестабілізації суспільства та підірванню його єдності.

Поширювати хибні думки для того, щоб заплутати нас, відволікти від правди. Поширення хібних думок і перекручених фактів може призвести до загального заплутання, що ускладнює розуміння справжньої ситуації та робить громадян менш здатними до аналізу істинних подій.

Маніпулювати свідомістю. За допомогою фейкових новин можна маніпулювати свідомістю громадян, впливаючи на їх переконання та погляди на події.

Рекламувати когось або щось. Деякі ЗМІ можуть поширювати фейкові новини з платним залученням аудиторії та отриманням прибутку за рахунок реклами.

Плямувати чийсь репутацію. Фейкові новини часто застосовуються для забруднення репутації певних осіб чи організацій, що може призвести до серйозних наслідків для їхнього ставлення у суспільстві.

Мати розважальний характер. Розважальний характер фейкових новин може бути використаний для залучення більшої уваги громадськості до вигаданих або перекручених подій, що може підірвати довіру до правдивої інформації та спричинити додаткові ризики для стабільності суспільства [20].

Пропаганда. Це систематичне використання медійних ресурсів для просування певної політичної або ідеологічної позиції. Пропаганда може бути засобом гібридної війни, що ведеться державами або іншими великими організаціями з метою формування загальнонаціональної або глобальної громадської думки. Через масштабне використання різних медійних платформ - від традиційних ЗМІ до соціальних мереж - пропагандистські повідомлення можуть донести до великої аудиторії за короткий час.

Пропаганда, як ефективний інструмент в гібридній війні, використовує різні стратегії та техніки:

Звичність та зрозумілість повідомлень. Пропагандистські повідомлення намагаються бути легко зрозумілими та доступними для аудиторії. Вони використовують звичну мову, стилізовані під засвоєні цінності та стереотипи, щоб забезпечити широку розповсюдженість серед громадськості.

Перекручування фактів. Пропаганда часто включає перекручування або навіть вигадкування фактів з метою підкріплення певної політичної або ідеологічної позиції. Це може вводити громадськість в оману та змінювати її сприйняття ситуації.

Наголос на однобічній інформації. Пропаганда часто пропонує лише однобічну та вибірккову інформацію, яка сприяє формуванню певного світогляду та упередженням громадської думки. Вона може замовчувати або спотворювати факти, що не відповідають вибраній лінії.

Маніпулятивні техніки. Пропаганда використовує маніпулятивні техніки, такі як повторення, емоційні звернення та прості слогани, щоб стимулювати сильні реакції серед аудиторії. Ці техніки спрямовані на залучення уваги та виклик певних емоцій, що може сприяти прийняттю пропагандистських ідей або позицій.

Кібербулінг і тролінг. Ці загрози стосуються використання медіаплатформ для заподіяння шкоди індивідам, часто через анонімні або псевдонімні акаунти, представляють серйозні виклики для безпеки в онлайн-середовищі. Кібербулінг може мати довготривалі психологічні наслідки для жертв, такі як стрес, тривожність та навіть депресія, і може призвести до серйозних наслідків для їхнього психічного здоров'я та самопочуття. Особливо небезпечними вони можуть бути у випадках дітей та підлітків, які часто стоять об'єктами кібербулінгу. Тролінг, з свого боку, може призвести до загострення соціальних конфліктів та спричинити негативну атмосферу на медіаплатформах. Ці з'явища можуть знизити якість зв'язку в онлайн-середовищі та підтримувати можливість спільно працювати над вирішенням проблем та вирішенням конфліктів.

Кібербулінг – це булінг із застосуванням цифрових технологій. Він може відбуватися в соціальних мережах, платформах обміну повідомленнями (месенджерах), ігрових платформах та мобільних телефонах. Це неодноразова поведінка, спрямована на залякування, провокування гніву чи приниження тих, проти кого він спрямований [21].

Тролінг — це діяльність в інтернеті, яка полягає у навмисному провокуванні або дратуванні інших користувачів, зазвичай за допомогою саркастичних, образливих або вводящих в оману коментарів. Мета тролінгу може варіюватися від наміру просто розважити себе за рахунок реакції інших до спроб вплинути на дискусію або дестабілізувати обговорення.

Ехо-камери та інформаційні бульбашки. Ситуація в інтернеті, де індивіди зустрічаються переважно або виключно з інформацією або думками, які відповідають їхнім власним переконанням. Ці явища можуть суттєво впливати на громадську думку та політичні настрої, оскільки вони обмежують доступ до різноманітних думок і стимулюють формування упереджених переконань.

Ехо-камери — виникають, коли інформація або ідеї безперервно поширюються та підсилюються в обмеженому середовищі, особливо коли альтернативні думки активно пригнічуються або ігноруються. Це часто відбувається в онлайн-групах, де користувачі мають схожі політичні погляди або культурні вподобання. В соціальних мережах алгоритми, що визначають вміст новин користувача, можуть також сприяти формуванню ехо-камер, оскільки вони віддають перевагу контенту, який відповідає попереднім взаємодіям користувача, тим самим обмежуючи різноманітність точок зору та сприяючи посиленню підтвердження власних уподобань та переконань.

Інформаційні бульбашки — створюються, коли індивіди ізолюють себе від інформації, яка контрастує або викликає сумнів їхні попередні переконання, часто використовуючи цифрові засоби для фільтрації доступу до інформації. Це може відбуватися навмисно або як побічний ефект алгоритмічного персоналізованого кураторства контенту, де алгоритми платформи відображають користувачеві лише ту інформацію, яка відповідає його попереднім інтересам та переконанням.

Наслідком такої ізоляції є зменшення здатності особливо критично оцінювати різні точки зору та розвивати об'єктивне розуміння різних ситуацій або питань. Особа, що перебуває в інформаційній бульбашці, може стати більшою російською до прийняття інформації без обґрунтування та критичної

перевірки, що може призвести до поширення помилкових явлень та поглиблення поділу в суспільстві.

На додаток до традиційних видів загроз сучасний медіапростір також стикається з більш складними викликами, такими як цілеспрямовані кібератаки на медійні ресурси, які можуть підірвати довіру до інформаційних систем. Шкідливе програмне забезпечення та віруси можуть бути поширені через медійні платформи, знищуючи важливі дані та залишаючи без захисту особисту інформацію користувачів, можуть мати вигляд розсилки важливої інформації від «достовірного джерела» або мати вигляд посилань на медіа платформах. Медіа також можуть використовуватись для поширення неправдивої інформації про здоров'я, що може вести до загальносоціальної паніки та недовіри до офіційних джерел. Наприклад, фальшиві новини про епідеміологічну ситуацію або ефективність лікування можуть призвести до небезпечних наслідків, таких як відмова від вакцинації або пошук неперевіраних методів лікування, що загрожує загальному здоров'ю суспільства. такі дії відображаються на рівні довіри до медіа та можуть спричинити загострення соціальних проблем.

Також важливим аспектом є інформаційна маніпуляція в рамках виборчих кампаній, де медійні ресурси використовуються для формування громадської думки на користь або проти певних політичних кандидатів. Це може включати неправдиві опитування, приховане рекламування та чорний піар, який веде до дестабілізації політичних процесів і загрози демократії.

Отже, сучасний медіапростір, повний інформаційних загроз, вимагає підвищеної уваги та вжиття заходів для захисту інформаційної безпеки, освіти у сфері медіаграмотності та критичного споживання контенту, що є ключовими для зміцнення суспільної стійкості. В умовах сучасної гібридної війни, де інформаційні атаки стають все більш витонченими і впливовими, важливо не тільки виявляти та нейтралізувати поточні загрози, але й постійно досліджувати нові методи інформаційної війни, розробляючи ефективні стратегії протидії.

Це включає в себе залучення фахівців із різних галузей, від кібербезпеки до соціальних наук, для розробки комплексних рішень, здатних витримати тиск

ворожих інформаційних впливів. Важливо встановити механізми співпраці між різними секторами, включаючи урядові органи, приватний сектор та громадські організації, для ефективного обміну інформацією та координації дій у відповідь на загрози.

Створення і підтримка сильних інституційних механізмів, що здатні швидко реагувати на інформаційні загрози, та освіта громадськості щодо ризиків інформаційної безпеки є невід'ємною частиною захисту національної стабільності та демократії. Лише завдяки цьому спільному зусиллю можна створити обґрунтоване і стійке суспільство, яке відчувається впевненим у своїй здатності розпізнавати та протистояти загрозам інформаційної безпеки

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПАТРІОТИЧНОГО КОНТЕНТУ В ЗМІ

2.1. Патріотичний контент: поняття, особливості та методи створення

Патріотичний контент — це не лише засіб медіа, але й важливий культурний інструмент, спрямований на підтримку та посилення національної ідентичності та громадянського духу. Цей тип медійного матеріалу має на меті вихвалити національні цінності, історію та культуру країни, а також сприяти формуванню позитивного ставлення до власної держави. Патріотичний контент може набувати різноманітних форм, включаючи новини, фільми, музику, літературу, театральні вистави, відеоігри та інші медійні продукти.

Цей тип контенту активно використовується державними та неурядовими організаціями в Україні для формування та зміцнення національної ідентичності, особливо під час повномасштабної війни з Росією. У такі критичні часи важливо мобілізувати суспільство та сприяти соціальній солідарності, згуртуванні нації. Контент патріотичного спрямування також відіграє ключову роль у освітньому процесі та інформуванні громадськості про історичні події, національних героїв, значущі досягнення країни, а також про її внесок у світову культуру та науку, що стимулює національну гордість і співпрацю [32; 33].

Особливості патріотичного контенту включають ряд характеристик, які віддзеркалюють його цілі, структуру та вплив на аудиторію. Основні особливості патріотичного контенту можна описати так:

Національна орієнтація. Основною відмінністю патріотичного контенту є його фокус на національних цінностях, культурі, історії та досягненнях. Він підкреслює гордість за країну та сприяє зміцненню національної ідентичності. Наприклад, документальні фільми про видатних українських героїв чи значущі події в історії України, які підкреслюють національні досягнення в різних сферах.

Приклади: «Майдан» 2014 р. – документальний фільм, який розкриває події Революції Гідності на Майдані Незалежності у Києві, «Кіборги» 2017 р. – розкриває історію оборони Донецького аеропорту у 2014-2015 роках, де українські військові вели героїчну боротьбу проти російських найманців і військ.

Емоційний вплив. Патріотичний контент часто розрахований на викликання сильних емоцій — гордості, поваги, любові до рідної землі. В умовах війни, патріотичний контент може викликати й двоякі емоції — гнів на ворога та його вчинки і гордість, вдячність або ж навіть радість по відношенню українських героїв та їх подвигів. Це може бути досягнуто через зображення значущих історичних подій, національних героїв або символічних моментів, як-от відтворення ключових моментів Української революції гідності.

Мотиваційний аспект. Патріотичний контент нерідко має на меті не тільки інформувати, але й мотивувати громадян до активних дій — будь то громадська, соціальна або політична активність. Він може використовуватися для мобілізації суспільства під час криз або конфліктів, як це було під час волонтерського руху в Україні, спрямованого на підтримку армії або активні заклики брати участь в донорстві крові.

Едукативний компонент. Патріотичний контент часто включає освітні елементи, спрямовані на поширення знань про країну. Це можуть бути факти про історичні події, видатних особистостей, культурні традиції, інновації, важливі національні досягнення та культурні особливості, які підкреслюють унікальність і значення нації. Спец-проекти на телебаченні та платформі YouTube присвячені українським постатям, невідомій частині історії України, приурочені святам, дням народження видатних українців і т.д. [34].

Приклад: телеканал 1+1 проекти «Українські палаци. Золота доба», «СБУ. Спецоперації перемоги» і т.д. [35]. YouTube канали «Реальна історія», «Комік+історик», «імені Т.Г.Шевченка» і т.д. [36; 37].

Пропагандистський потенціал. Хоча патріотичний контент не завжди носить пропагандистський характер, він може бути використаний державою або політичними силами для формування певної думки або ставлення до питань, що мають важливе значення для національної безпеки або політичної агенди. Один із яскравих прикладів — використання урядових інформаційних кампаній під час війни в Україні для зміцнення морального духу населення та підтримки військових зусиль. Такі кампанії можуть включати відеоролики, плакати та

соціальні медіа пости, які показують героїзм українських солдатів, розповідають історії про їхню відвагу та жертвність, а також демонструють солідарність суспільства з армією [38].

Використання символіки. Патріотичний контент часто насичений національною символікою, такою як прапори, герби, національні пісні, кольори, що сприяє визнанню та емоційному зв'язку з контентом. Ці символи викликають глибокий емоційний резонанс та зміцнюють національну приналежність.

Приклад: під час революції Гідності в Україні, символіка українського прапора (жовто-блакитний) стала невід'ємною частиною патріотичного руху. Люди прикрашали свої автомобілі, будинки, одяг та навіть свої обличчя цими кольорами, що стало символом солідарності, віри у свободу та патріотизм. І це було ключовими деталями, які висвітлювались в медіа.

Цільова аудиторія. Патріотичний контент часто адаптований до специфічних груп, таких як молодь, військові, діаспори тощо, з метою зміцнення патріотичних почуттів в конкретних соціальних чи професійних групах. Це включає освітні програми для шкіл, спеціальні трансляції для військовослужбовців, а також контент, спрямований на залучення українців за кордоном [39].

Створення та задіяння патріотичного контенту вимагає глибокого розуміння його особливостей, щоб забезпечити ефективність та адекватність у досягненні поставлених цілей. Це означає, що креаторам такого контенту необхідно не лише відображати національні цінності та культурну спадщину, а й звертати увагу на емоційні, мотиваційні та освітні аспекти, які резонують із їхньою аудиторією. Тільки таким чином контент може бути ефективним і досягти своїх залучень, зміцнюючи патріотичні почуття та об'єднуючи суспільство.

При створенні та поширенні контенту патріотичного спрямування, важливо також враховувати його потенційні негативні аспекти, щоб забезпечити об'єктивне розуміння та створення матеріалів для поширення. Ретельне вивчення можливих негативних наслідків дозволяє уникнути спотворень у сприйнятті

контенту та отримати інтереси всіх сторінок, що є ключовим для побудови ефективної та збалансованої комунікаційної стратегії

Ризик маніпуляції. Патріотичний контент може бути використаний для маніпуляції громадською думкою, особливо в контексті політичних або соціальних агенд. Це може включати перекручування історичних фактів або подій, щоб виправдати певні політичні дії або підсилити націоналістичні настрої. Крім цього, присутні маніпуляції в комерційних цілях — використання патріотичних елементів на продукції різного характеру та у просуванні в сфері послуг й інформаційних продуктів, з метою збільшення прихильності та лояльності аудиторії.

Приклад: цукерки від виробника «Roshen», створення дешевого одягу з українською символікою, продажі інфопродуктів блогерами з метою донату % від суми прибутку на потреби ЗСУ і т.д.

Посилення поділів. Зосередження на національній гордості та ідентичності може іноді ненавмисно відокремити та виключити меншини чи інші групи в суспільстві, що може призвести до соціальної ізоляції або конфліктів. Такий контент може також сприяти ворожнечі до інших країн або культур, підкреслюючи відмінності замість спільних цінностей.

Приклад: мінімальне висвітлення того, що на війні України проти Росії гинуть не тільки українці, а й багато добровольців з інших країн.

Зловживання у пропагандистських цілях. Патріотичний контент може бути використаний урядами або політичними силами для пропаганди, що спрямована на закріплення влади, придушення опозиції або виправдання неетичних дій. Такий контент часто має однобічний характер та виключає критичний аналіз або альтернативні точки зору.

Приклад: Росія пригнічує волевиявлення свого народу з метою узурпації влади, змінюючи факти та подаючи це, як акт оперативної та якісної роботи по збереженню національної єдності.

Експлуатація емоцій. Емоційний заряд патріотичного контенту може бути використаний для маніпулювання почуттями людей, зокрема їхніми

страхами та надіями. Це може призвести до надмірного емоційного реагування, яке ускладнює об'єктивне оцінювання подій.

Приклад: вересень-листопад 2022 року, висвітлення інформації про наступ на Харківщині та визволення Херсону від ворогів — маніпуляція надією. Люди повірили в те, що війна скоро закінчиться, через впевнену подачу новин.

Обмеження критичного мислення. Постійне вживання патріотичного контенту може обмежити здатність осіб до критичного мислення та об'єктивного аналізу інформації. Відчуття патріотизму та гордості за свою країну може привести до того, що люди стають більш схильними довіряти будь-якій інформації, яка підкріплює їхню патріотичну ідентичність, навіть якщо ця інформація є необ'єктивною або неправдивою.

Приклад: Телемарафон «Єдині новини», крім одних і тих самих новин на багатьох телеканалах нічого не транслювали.

Ці негативні аспекти підкреслюють важливість збалансованого підходу до створення та споживання патріотичного контенту. Сучасний медіапростір нерідко переповнений інформацією, що надто спрощує складні аспекти суспільного життя та політичного процесу. Це може призводити до маніпуляцій та недостатньої об'єктивності у представленні подій. Тому важливо розробляти стратегії, які забезпечуватимуть етичне та відповідальне використання патріотичного контенту.

Створення патріотичного контенту вимагає уважного підходу та розуміння культурних, історичних та суспільних контекстів, щоб ефективно залучати аудиторію та впливати на неї. Цей процес включає використання різноманітних методів, кожен з яких спрямований на зміцнення національної ідентичності, підвищення громадської свідомості та сприяння національній гордості. Важливо забезпечити точність та автентичність інформації, щоб уникнути помилок, які можуть підірвати довіру аудиторії та спотворити історичні факти. Культурна чутливість також має велике значення, адже розуміння культурного контексту аудиторії допомагає уникнути невдалих або образливих зображень, які можуть спричинити відчуження або конфлікти в

суспільстві. Важливо також підтримувати збалансований підхід, уникаючи перетворення патріотичного змісту на націоналістичну пропаганду.

Декілька ключових методів створення патріотичного контенту:

Створення візуального контенту. Використання потужних зображень та відео, які зображують трагічні події, національні символи, історичні події, відомі ландшафти та видатних особистостей країни. Візуальний контент часто викликає сильні емоції та може бути широко поширений через рекламні кампанії, соціальні медіа та на великих громадських заходах.

Приклад: марки з присвятами подіям повномасштабної війни; фотографії Дмитра Козацького пресофіцера полку «Азов» — цикл «Світло переможе» [41]; «Київська Мадонна» — картина ілюстраторки Марини Соломенникової [42].

Символіка. Використання національної символіки, такої як прапори, герби, національні кольори, у патріотичному контенті створює візуальний зв'язок з нацією. Символіка може бути втілена в рекламі, медіа, публічних заходах та у візуальних та аудіовізуальних матеріалах.

Розповідання історій. Використання наративу для передачі патріотичних історій про національних героїв, значущі історичні моменти або культурні особливості. Історії можуть бути адаптовані для книг, фільмів, п'єс, подкастів або блогів, що дозволяє залучити різні демографічні групи.

Приклад: проекти Дмитра Комарова «Світ Навиворіт. Україна», «РІК» [43, 44].

Освітні програми. Розробка навчальних матеріалів, які включають патріотичні теми, для шкіл та інших освітніх установ. Це може включати підручники, інтерактивні курси, воркшопи та конкурси, які спонукають молодь досліджувати та цінувати свою національну історію та культуру.

Використання музики і літератури. Створення пісень, поем та інших літературних творів, що відображають патріотичні теми. Музика та література можуть легко розповсюджуватися та створювати тривале культурне вплив, особливо коли вони відображають загальнонаціональні настрої або прагнення [45].

Приклад: пісня гурту KALUSH «Стефанія», яка лунала зі сцени Євробачення та отримала перемогу, її співав увесь світ; книга Віктора Чернієнка «Щоденник військового лікаря».

Соціальні медіа кампанії. Активне використання соціальних мереж для поширення патріотичного контенту, залучення спільнот та проведення кампаній залучення громадськості. Соціальні медіа дозволяють швидко реагувати на суспільні події та мають великий потенціал для вірусного розповсюдження.

Приклад: використання хештегів у соціальних мережах — #UkraineNeedsAirDefense (акція тиску на західну аудиторію від Ігоря Лачена) [46], #StopRussianAggression (вираження протесту проти агресивної поведінки Росії щодо України), #StandWithUkraine (вираження солідарності з Україною).

Колаборації з впливовими особами. Співпраця з популярними особистостями, культурними і спортивними ідолами для промоції патріотичних ідей може значно збільшити вплив та досягнення широкої аудиторії. Вони можуть стати справжніми амбасадорами національних цінностей, культурної спадщини та історії.

Приклад: Ed Sheeran — 2step ft Antytila (випуск спільної музичної композиції з патріотичним характером), United24 — глобальна ініціатива в підтримку України (залучення відомих осіб, таких як футболіст Олександр Зінченко, боксер Олександр Усик, акторка Іванна Сажно і т.д.) [47].

Застосування цих методів у створенні патріотичного контенту вимагає обачного планування та врахування цільової аудиторії, а також має відповідати сучасним медіа трендам і технологічним можливостям. При створенні патріотичного контенту необхідно пам'ятати про його потенціал впливу на аудиторію та відповідальність, яка покладається на його авторів у формуванні громадянської свідомості та підтримки національних цінностей.

2.2. Вплив патріотичного контенту на аудиторію.

Під час війни патріотичний контент має значний вплив на аудиторію з різних позицій. Він може мобілізувати громадян до активного вияву патріотизму

та підтримки зусиль уряду в умовах військового конфлікту. Зображення подвигів військових, страждань мирного населення та інші емоційно заряджені сцени можуть викликати у глядачів сильні емоції, такі як симпатія, гордість, гнів або солідарність. Контент патріотичного спрямування також може змінювати психологічний стан громадян, роблячи їх більш впевненими у перемозі, більш обережними щодо зовнішньої загрози або, навпаки, збільшуючи ступінь стресу і тривоги. Вплив патріотичного контенту може також проявлятися в утворенні громадської думки, формуючи певні стереотипи, погляди та цінності щодо військового конфлікту, участі в ньому та шляхів його вирішення. Нарешті, патріотичний контент може мобілізувати громадян до добровільної участі в оборонному зусиллі, надання фінансової або матеріальної допомоги військовим чи підтримки військової діяльності. Важливо також врахувати, що подібний контент може спричинити різний ефект у взаємодії з різними аудиторіями. Наприклад, для українців він може викликати почуття гордості та солідарності, тоді як для закордонних громадян він може стати джерелом інформації про ситуацію в Україні та мотивації до підтримки. Розуміння цього впливу є критично важливим для оцінки ефективності такого контенту в суспільстві, з метою його подальшого вдосконалення.

Вплив патріотичного контенту в Україні виявляється на різних рівнях, маючи значний вплив на формування суспільства та національної самосвідомості.

Зміцнення національної ідентичності. Шляхом акцентування уваги на спільних цінностях, історичних досягненнях та культурній спадщині, патріотичний контент сприяє формуванню почуття єдності та національної приналежності серед громадян. Це особливо актуально в умовах війни та кризових ситуацій, коли спільність нації є важливою для подолання викликів.

Приклад: Український фільм "Захар Беркут" (реж. Ахтем Сейтаблаєв) - це приклад патріотичного контенту, який акцентує увагу на спільних цінностях та історичних досягненнях українського народу. Цей фільм демонструє героїчну

боротьбу козаків проти загарбників, підкреслюючи важливість національної єдності у важкі часи.

Мотивація до громадянської участі. Показуючи приклади героїчних вчинків або важливих національних досягнень, патріотичний контент може мотивувати людей до активної участі в громадському житті. Це може включати волонтерство, військову службу, участь у громадських ініціативах або більшу політичну активність.

Приклад: Патріотичний відеоролик розповідає історію молодого волонтера. Цей волонтер виступає як допоміжник для військовослужбовців у їх адаптації до цивільного життя після повернення з війни, надаючи підтримку та сприяючи їх професійному та особистісному розвитку. Ця історія може засвідчити важливість волонтерської роботи та мотивувати інших громадян, приєднатися до волонтерських організацій або розпочати власну волонтерську діяльність, щоб допомогти тим, хто потребує підтримки та захисту.

Освітня функція. Шляхом надання об'єктивної інформації про історичні події, визначальних постатей та патріотизм цей контент сприяє розвитку критичного мислення та усвідомлення важливості національної самосвідомості. Такий підхід може бути особливо ефективним у формуванні поглядів та соціальної позиції молодіжної аудиторії та підтримці патріотичних цінностей у суспільстві.

Приклад: Медійний проект "Історична правда" – це онлайн-платформа, яка пропонує доступ до достовірної інформації про історію України. Через відео, статті та підкасти цей проект сприяє розумінню важливості національної самосвідомості та підтримує патріотичні настрої серед громадян.

Контент патріотичного спрямування в Україні виконує не тільки функцію підтримки національної самосвідомості та підвищення громадянської активності, але й виступає як інструмент побудови гармонійного та єдиного суспільства на засадах взаємоповаги, толерантності та спільних цінностей.

Вплив патріотичного контенту за кордоном займає важливу роль у формуванні уявлень про країну та її місце у світі. Контент патріотичного

спрямування не лише сприяє позитивному уявленню про культуру, історію та досягнення країни, але й може мати значний вплив на міжнародні відносини, політичну підтримку та економічний розвиток.

Формування іміджу країни: Патріотичний контент, який презентує унікальність культури, історії та досягнень країни, може сприяти позитивному уявленню про неї в інших країнах. Це може стати основою для розвитку туризму, культурного обміну. Також це може стати стимулом для іноземних інвесторів розглядати Україну як привабливий напрямок для розміщення капіталу та розвитку бізнесу, що сприятиме економічному зростанню та підвищенню рівня життя в країні. Крім того, патріотичний контент може використовуватися як інструмент залучення уваги міжнародних спільнот та організацій до ключових питань та проблем, що стосуються України, таких як охорона прав людини, війна з Росією та інше. Такий контент може стати механізмом підтримки міжнародної солідарності та співпраці в різних сферах, що має потенціал для зміцнення міжнародного статусу України.

Приклад: Кампанія «Ukraine NOW» — бренд України, розроблений креативною компанією Vanda Agency та схвалений Урядом 10 травня 2018 року, з метою привертання іноземних інвесторів та створення позитивного образу України як привабливої країни для бізнесу та інвестицій. Включала в себе відеоролики, презентації, інтерв'ю з успішними підприємцями та інші матеріали, які демонстрували переваги інвестування в українську економіку, інноваційний потенціал країни та готовність уряду до співпраці з іноземними партнерами [48].

Солідарність і підтримка: Патріотичний контент про українську справу міг викликати висловлення солідарності та підтримки з боку інших країн, громадських організацій та індивідуумів. Інформаційні кампанії про права людини, демократію та суверенітет України можуть привернути увагу міжнародних громадських організацій та активістських груп, які прагнуть підтримати та захищати права людей по всьому світу. Також, спільні заходи, такі як міжнародні конференції, форуми та акції солідарності, можуть зміцнити зв'язки між Україною та іншими країнами, сприяючи обміну ідеями та досвідом

у вирішенні спільних проблем. Такі ініціативи підвищують обізнаність з міжнародною підтримкою української справи та відображають широкий спектр інтересів сторін у підтримці демократії та прав людини.

Приклад: Міжнародна комунікаційна кампанія #WhatWeAreFightingFor. Її мета – пояснити іноземній аудиторії, чому територіальна цілісність України не може бути предметом обговорення за жодних обставин та за що бореться кожен українець та українка, зокрема глобальний мир, свободу та майбутнє усього світу. Кампанія просуває принципи миру, які є складовими Формули миру Президента України. Кампанія також пояснює цінності українців, які вони поділяють з іншими народами світу, та підкреслює різноманіття регіонів України [49].

Політичні реакції: Політичні реакції на патріотичний контент можуть бути різноманітними. Він може викликати реакції з боку інших країн, включаючи дипломатичні дії або санкції проти агресора. Наприклад, якщо патріотичний контент документує порушення прав людини або міжнародного права, це може спровокувати реакцію міжнародної спільноти. Держави можуть висловлювати засудження таких дій та підтримку України шляхом різних дипломатичних заходів, таких як надання гуманітарної допомоги або введення економічних санкцій проти агресора. Політичні лідери можуть виступати із заявами на підтримку України та її прав на суверенітет і територіальну цілісність, що може мати вплив на міжнародні відносини та подальший хід подій у регіонах.

Приклад: Країни-члени Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки висловили глибоке занепокоєння щодо порушень міжнародного права, вчинених російськими військами, та вимагали від Російської Федерації припинення агресії та відведення військ з території України. Деякі країни також надали гуманітарну допомогу українському населенню на окупованих територіях та ввели економічні санкції проти Російської Федерації.

Інформаційна війна: Патріотичний контент може бути використаний як інструмент у інформаційній війні, яка спрямована на вплив на громадську думку за кордоном. В рамках такої війни держави або інші суб'єкти можуть створювати

та поширювати патріотичний контент для просування своїх інтересів та відстоювання своїх позицій на міжнародній арені [50]. Це може включати розповсюдження інформації про досягнення країни в різних сферах, підкреслення її важливої ролі у світовій політиці та економіці, а також демонстрацію національної гордості та єдності. такі дії спрямовані на формування позитивного прояву про країну та підтримку її інтересів серед міжнародного співтовариства.

Приклад: Відеоролик, що демонструє героїчні дії українських військових або цивільних осіб під час оборони країни від іноземної агресії. Цей відеоролик може бути розповсюджений через соціальні мережі та інші медійні канали з метою підняття морального духу українського народу та привернення уваги міжнародної спільноти до ситуації в Україні. Це може сприяти формуванню позитивного ставлення до України та підтримці її позицій у міжнародних відносинах.

Політичне використання. Іноді патріотичний контент може використовуватися для політичних цілей, де політичні лідери або партії використовують його для зміцнення власних позицій, підкреслюючи свій внесок у національний розвиток чи оборону. В залежності від якості контенту він може мати вагомий вплив.

Приклад: Використання патріотичного контенту в рамках політичної кампанії під час виборів. Політичні лідери та партії часто використовують патріотичний контент, щоб підкреслити свою здатність до захисту національних інтересів та сприяння розвитку країни. Наприклад, під час президентських виборів в Україні 2019 року кандидати активно використовували патріотичний контент у своїх виборчих програмах та промовах, наголошуючи на важливості національного оборони, боротьбі з корупцією та розвитку країни. Вони використовували символіку та історичні події для зміцнення своїх позицій серед виборців та створення позитивного іміджу перед виборами.

Розуміння впливу контенту патріотичного спрямування на аудиторію є ключовим елементом для розробки і впровадження ефективної інформаційної

стратегії країни. Знання та аналіз психологічних та соціокультурних аспектів реакції громадян на патріотичні послання дозволяє уникнути непорозумінь та конфліктів у суспільстві, забезпечуючи гармонійне сприйняття цього контенту.

Наприклад, патріотичний контент, який підкреслює спільні цінності та досягнення країни, зазвичай сприймається позитивно, зміцнюючи національну єдність та гордість. Однак важливо також збільшити різноманітність поглядів та ідентичностей у суспільстві, щоб уникнути виклику негативних емоцій або відчуття відстороненості серед окремих груп аудиторії.

Гармонійне сприйняття патріотичного контенту сприяє покращенню позитивного формування національного образу та підтримці громадською думкою ключових національних цілей і завдань країни.

2.3. Ефективність використання патріотичного контенту в протидії гібридним загрозам.

У світі, де гібридні загрози стоять все більш складними та виразними, ефективне використання патріотичного контенту набуває надзвичайної ваги. Україна, яка переживає складні випробування в обличчі гібридної агресії, відчуває на собі потребу в мобілізації суспільства та зміцненні національного оборонного потенціалу через ефективне використання патріотичної ідеології.

Патріотичний контент виступає не лише як засіб підтримки громадської моралі та формування національної ідентичності, але й як ефективний інструмент у протидії деструктивним діям ззовні. Шляхом використання правдивих історій героїзму, відданості та співчуття, патріотичного контенту дозволяє підняти моральний дух суспільства, відбудувати національну єдність та підтримати державну політику у захисті національних інтересів.

З урахуванням постійного зростання загрози гібридної агресії українське суспільство та державні структури повинні активно використовувати потенціал патріотичного контенту для підвищення своєї внутрішньої стійкості та міжнародного впливу. Розробка та реалізація ефективних стратегій комунікації, що базуються на патріотичних цінностях, може виявитися вирішальним

чинником у зміцненні національної оборони та підтримці міжнародної солідарності [51].

Основні аспекти ефективності включають:

Розповсюдження правдивої інформації: Патріотичний контент має надавати правдиву та об'єктивну інформацію про події, що відбуваються в країні та навколо неї. Це допомагає запобігти поширенню дезінформації та маніпуляціям з боку зовнішніх факторів. Забезпечення доступу до правдивої інформації також покращує важливу роль у підтримці демократичних процесів та розвитку громадянського суспільства. Громадяни, які мають доступ до достовірної інформації, можуть усвідомити свої права та обов'язки, активно брати участь у громадському житті та впливати на політичні процеси. Патріотичний контент сприяє формуванню громадянської позиції, підтримці принципів демократії та розвитку громадянського суспільства.

Показ реальних свідчень та історій героїзму: Через візуальне та наративне представлення реальних історій героїзму українських військових, волонтерів та громадян, патріотичний контент не тільки мотивує націю та підвищує її бойовий дух, але й сприяє формуванню почуття гордості за свою країну та її захисників. Ці історії залишаються символами мужності та відданості, які об'єднують громадян навколо спільної ідеї захисту рідної землі та свободи.

Мобілізація суспільства: Патріотичний контент може активізує громадян до участі в різноманітних ініціативах, таких як підтримка військових, надання допомоги волонтерським організаціям, збір коштів та матеріальних ресурсів для потреб оборони. Він також інформує суспільство про необхідність об'єднання та активної підтримки національних інтересів в умовах загрози ззовні, стимулювання громадської активності та самовідданості.

Зміцнення національної єдності: Патріотичний контент сприяє формуванню та зміцненню національної ідентичності та єдності, що є ключовими факторами в протистоянні гібридним загрозам. Контент формує почуття гордості за свою країну та її історію, підкреслюючи спільні цінності та

ідеали. Він об'єднує громадян навколо спільної мети - захист нації від зовнішніх загроз та національного суверенітету. Патріотичний контент створює міцний соціальний бар'єр проти впливу дестабілізуючих чинників та посилює зміцнення довіри до власної країни та її лідерів.

Виховання наступних поколінь: Патріотичний контент впливає на розвиток певних ключових навичок та якостей, найважливіших для успішного та відповідного громадянського життя. Цей контент розвиває в молоді патріотизм не тільки як емоційне почуття, але і як свідоме ставлення до власної країни, її історії, культури та майбутнього. Крім того, він спонукає до активної участі в суспільному житті, стимулюючи громадян до здійснення позитивних змін у своєму оточенні та вирішенні проблем суспільства. Такий виховний підхід сприяє формуванню громадян зі свідомим підходом до власної ролі у розвитку країни та здатних прийняти обґрунтовані та відповідні рішення.

Підтримка міжнародного співробітництва: Патріотичний контент може також відображати роль України у зміцненні міжнародного порядку та забезпечення мирного співробітництва на міжнародній арені. Цей контент може підкреслювати участь України в міжнародних миротворчих місіях, поза межами збереження стабільності та безпеки у світі, також активну в різноманітних ініціативах та міжнародних партнерствах. Шляхом публікації цього контенту Україна демонструє свою відданість загальним цілям міжнародної спільноти, підтримує своїх союзників у важливих питаннях безпеки та вважає себе активним учасником міжнародного співробітництва.

Адаптація до сучасних медіа-трендів: Це включає в себе не лише використання різноманітних медіа-платформ, але й активне застосування інноваційних технологій та інтерактивних форматів. Це дозволяє не лише залучити увагу різної аудиторії, але й створити глибоку та емоційно збагачену взаємодію з глядачами, слухачами чи користувачами. Відтак, використання відео-контенту, живих трансляцій, віртуальної реальності, аудіо-подкастів та інших сучасних медіа-форматів ефективно комунікувати із сучасними

аудиторіями, створюючи максимально привабливе та цікаве сприйняття інформації.

Забезпечення постійного вироблення та поширення патріотичного контенту відіграє критичну роль у стратегії протидії гібридним загрозам та зміцненні національної безпеки України. Ця стратегія не обмежується виключно умовами війни, оскільки загрози можуть існувати і в мирний період. Постійне створення та розповсюдження патріотичного контенту допомагає зміцнити обороноздатність країни, формуючи національну ідентичність, підтримуючи духовний моральний стан населення та мобілізуючи громадян до активної підтримки своєї країни.

Цей контент допомагає відверто ставитися до гібридних загроз, висвітлюючи суть та механізми їхнього впливу на суспільство. Він розкриває техніки маніпуляції та дезінформації, підвищуючи свідомість громадян і формуючи стійкість до негативного впливу. Крім того, патріотичний контент сприяє підтримці зовнішньої політики країни, залучаючи міжнародну увагу та підтримку.

У мирний період патріотичний контент відіграє важливу роль у вихованні молодого покоління, формуванні національної свідомості та почуття гордості за свою країну. Він підтримує культурну спадщину та ідентичність, спонукаючи до збереження та розвитку українських традицій та цінностей. Таким чином, поширення патріотичного контенту в мирний час є необхідним елементом національної безпеки, що сприяє зміцненню державності та стійкості суспільства.

Оцінити ефективність використання патріотичного контенту можна шляхом аналізу загальних показників, ведення статистики в різних сферах та платформах, на які вливає та де поширюється контент патріотичного спрямування.

Для оцінки рівня мобілізації громадськості можна аналізувати активність участі громадян у різних заходах або ініціативах, які спрямовані на підтримку країни. Наприклад, у разі загрози зовнішньої агресії чи іншої надзвичайної

ситуації, можна спостерігати за збільшенням кількості добровольців, які готові приєднатися до військових чи цивільних оборонних структур для захисту країни. Також можна вивчити активність громадських організацій, які ведуть інформаційну роботу або організують акції солідарності та підтримки.

Зміни в рівні свідомості про гібридні загрози можна виміряти через аналіз змін в поведінці та думках населення щодо можливих загроз для національної безпеки. Наприклад, збільшення кількості запитів у пошукових системах щодо термінів, пов'язаних зі збільшенням загрози або способами її протидії, може свідчити про зростання інтересу громадськості до даної проблеми та її усвідомлення небезпеки. Збільшення обговорень тем, пов'язаних із гібридними загрозами, на платформах соціальних мереж або форумах може свідчити про зростання уваги до цієї проблеми серед громадськості. Також можна вивчити публікації в медіа, де обговорюються аспекти гібридної війни, а також рівень взаємодії з цими матеріалами (поширення, коментарі, лайки тощо). Це дозволить оцінити реакцію громадськості на інформацію про загрози та ефективність патріотичного контенту у формуванні свідомості про ці проблеми.

Ступінь підтримки та згуртованості суспільства в умовах загрози також можна визначити за допомогою опитувань та аналізу реакції громадян на різні заходи, які вживаються для зміцнення єдності та підтримки країни. Наприклад, високий рівень підтримки урядових заходів, спрямованих на підвищення безпеки та обороноздатності країни, може свідчити про ефективність використання патріотичного контенту в протидії гібридним загрозам. Також важливо підвищити реакцію громадськості на заходи, спрямовані на підтримку національних цінностей та ідентичності. Чим активніше та одноголосне суспільство висловлює свою підтримку таким ініціативам, тим сильнішим може бути його опір перед загрозами зовнішнього впливу. Такий аналіз дозволяє визначити ефективність стратегій залучення громадськості та сприяння подальшому вдосконаленню комунікаційних засобів в умовах гібридної війни.

Оцінка ефективності патріотичного контенту в міжнародному просторі є складним завданням, оскільки враховується різноманітність культурних

контекстів та аудиторій. Різні країни та їх громадяни можуть сприймати та реагувати на контент по-різному, що потребує додаткового аналізу та уваги до деталей. Однак, для оцінки успішності патріотичного контенту в міжнародному масштабі, визначено деякі ключові показники, які допомагають зрозуміти його вплив та реакцію аудиторії.

Міжнародне сприйняття патріотичного контенту аналізується через реакцію міжнародних ЗМІ, соціальних мереж та інших міжнародних платформ. У разі, якщо такий контент відображається у міжнародних медіа або сприймається міжнародною аудиторією як позитивне явище, це може свідчити про його успішність у відтворенні національного образу в глобальному масштабі. Однак, для більш точного визначення впливу контенту, необхідно аналізувати не лише його присутність, а й тон та контекст, у якому він представлений у зарубіжних джерелах інформації.

Залучення аудиторії на міжнародних платформах оцінюється за допомогою кількості та активності користувачів. Аналіз активності користувачів, їхньої взаємодії з контентом та демографічні характеристики допомагає зрозуміти, як аудиторія сприймає та реагує на цей контент. Наприклад, велика кількість лайків, коментарів і репостів може свідчити про активний інтерес аудиторії та високий рівень залучення до обговорення представленої теми.

Реакція зарубіжних медіа відстежується через участь та обговорення патріотичного контенту у зарубіжних ЗМІ. Взаємодія зарубіжних видань із таким контентом, а також їхня реакція на нього, дозволяє зрозуміти, як країна сприймається на міжнародній арені. Такий аналіз допомагає виявити тенденції в реакції міжнародних ЗМІ на патріотичний контент та визначити способи підвищення його ефективності у міжнародному просторі.

Динаміка інтернаціональних подій визначається впливом патріотичного контенту на міжнародну думку. Окрім внутрішнього використання, контент також відображається на міжнародній арені, де він може мати суттєвий вплив на сприйняття країни в світі. Аналіз співвідношення між появою контенту та

реакцією міжнародної спільноти на ключові події, що відбуваються в країні, може вказати на ефективність контенту в контексті міжнародних відносин. Це важливо для забезпечення правильного сприйняття країни в міжнародному співтоваристві та формування позитивного іміджу.

Аналіз реакції міжнародної аудиторії на патріотичний контент передбачає проведення опитувань та вивчення їхнього сприйняття. Урахування думки та вражень міжнародної аудиторії щодо країни, представленої у контенті, є ключовим для розуміння його впливу на міжнародну арену. Оцінка реакції зовнішнього співтовариства може допомогти краще розуміти сприйняття країни на міжнародному рівні та адаптувати комунікаційні стратегії відповідно до цього.

Розуміння впливу і ефективне використання патріотичного контенту в протидії гібридним загрозам є ключовими аспектами для подальшої практичної діяльності та розвитку стратегій. Ці знання допомагають оптимізувати комунікаційні стратегії, забезпечуючи ефективну відповідь на гібридні загрози та сприяючи національній єдності. Аналіз реакції міжнародного співтовариства також може допомогти у виявленні можливих шляхів впливу на міжнародну сцену та формуванні відповідної стратегії дій.

РОЗДІЛ 3. РОБОТА ЩОДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПАТРІОТИЧНОГО КОНТЕНТУ В ЗМІ

3.1. Тенденції у створенні патріотичного контенту в ЗМІ.

У сучасному медіапросторі, де відбувається постійна трансформація, патріотичний контент набуває нових форм та функцій, особливо в контексті зростаючої важливості інформаційних воєн. ЗМІ активно адаптуються до цифрових тенденцій, використовуючи різноманітні медіа-платформи та інтерактивні формати для створення та поширення патріотичного контенту. Освітлення таких сучасних тенденцій дозволяє краще розуміти, як патріотичний контент може сприяти національній безпеці та суспільній стабільності [52].

В сучасних ЗМІ спостерігаються кілька основних тенденцій у створенні патріотичного контенту.

Однією з ключових тенденцій у створенні патріотичного контенту в ЗМІ є зростання популярності інтерактивних форматів. ЗМІ використовують різні інструменти, такі як онлайн-опитування, голосування, віртуальні тури тощо, щоб залучити аудиторію до активної участі в контенті та сприяти її емоційному залученню. Це не лише дозволяє створювати більш взаємодійний та залучаючий контент, але й розширює можливості для варіювання патріотичних почуттів та взаємодії з аудиторією [53].

Голосові та відеокоментарі: Деякі новинні портали дозволяють користувачам залишати голосові або відеокоментарі до статей чи відеоматеріалів про війну. Це дозволяє аудиторії висловлювати свої думки та реакції більш емоційно та особисто. Наприклад, на сайті «Українська правда» користувачі можуть залишати відеокоментарі під публікаціями про ситуацію на фронті.

Опитування та вікторини: Створення опитувань та вікторин про війну дозволяє аудиторії перевірити свої знання та думки з приводу певних подій. Наприклад, на офіційному YouTube-каналі «Громадського» проводилися вікторини, під час яких глядачі могли відповідати на питання про військові та політичні аспекти конфлікту. Це інтерактивне заняття залучало глядачів до

активного вивчення та обговорення тем, пов'язаних із військово-політичною ситуацією в країні. Такий підхід до інформування сприяв підвищенню свідомості глядачів та сприяв формуванню їхньої аналітичної думки.

Інтерактивні графіки та інфографіка: Використання інтерактивних графіків та інфографіки дозволяє візуалізувати складну інформацію про військові операції, загиблих та поранених, гуманітарну допомогу тощо, що сприяє кращому зрозумінню ситуації та впливу подій на країну. Наприклад, на сайті BBC News були опубліковані інтерактивні картографічні матеріали, що демонстрували переміщення військових частин та зони конфлікту. Крім того, інфографіка на сайті BBC News включала дані про загиблих та поранених, розподіл гуманітарної допомоги та інші важливі аспекти військового конфлікту.

Загальнодоступні бази даних: Створення загальнодоступних баз даних про війну дозволяє користувачам переглядати та аналізувати інформацію про обстріли, втрати та відновлення на території України. Такі інтерактивні ресурси надають можливість глибше зануритися в події, зрозуміти їхні наслідки та виявити громадський інтерес до теми. Наприклад, «Карта бойових дій», створена Генеральним штабом Збройних Сил України та мобільним оператором "Київстар". Ця інтерактивна карта надає користувачам можливість переглядати актуальну інформацію про обстріли, бойові дії, відновлення та інші події, що відбуваються на території України в режимі реального часу. Користувачі можуть звертатися до цієї бази даних, щоб дізнатися про ситуацію на конкретних ділянках фронту, розміщення військових частин, втрати, а також про гуманітарні та реконструкційні заходи. Такий інструмент надає необхідну інформацію для аналізу та моніторингу ситуації в зоні конфлікту.

Ще однією важливою тенденцією є зростання мультиплатформенності. ЗМІ активно використовують різноманітні медіаплатформи, такі як соціальні мережі, стрімінгові сервіси, мобільні додатки тощо, для максимального охоплення аудиторії. Це дозволяє ефективно взаємодіяти з різними сегментами суспільства та забезпечувати широкий доступ до патріотичного контенту. Завдяки мультиплатформенному підходу контент може бути доступним для

різних пристроїв та середовищ, відповідаючи різноманітним потребам та перевагам аудиторії. Будучи присутніми на різних медіаплатформах, ЗМІ мають можливість залучати більше глядачів, читачів чи слухачів, тим самим розширюючи вплив та досягаючи більшого розмаїття аудиторії. Такий підхід також є більш ефективним розширенням патріотичних ідей та значно збільшує їхню досяжність у суспільстві [55].

Соціальні мережі: Українські ЗМІ активно використовують популярні соціальні мережі, такі як Facebook, Instagram, Twitter та Telegram, для поширення інформації про захист країни, події на передовій, історії героїзму українських військових та волонтерів. Це робить патріотичні ідеали доступними для широкої аудиторії. Наприклад, сторінки Українського радіо та телебачення на Facebook публікують відеорепортажі з передової, а також інтерв'ю з військовими та цивільними жителями, що дозволяє аудиторії бути в курсі останніх подій.

Веб-сайти: Багато українських ЗМІ створюють спеціальні розділи або веб-сайти, присвячені подіям на війні та підтримці українських військових. Наприклад, веб-сайт «Детектор медіа» – незалежний український медіа-ресурс, який аналізує медіа-матеріали, факт-чекає інформацію, а також веде моніторинг захисту свободи слова в Україні. У розділі «Аналітика» на веб-сайті «Детектор медіа» можна знайти ретельні аналізи контенту патріотичного спрямування, які допомагають читачам краще зрозуміти його вплив на громадськість. Такі аналітичні матеріали дозволяють глибше розглянути тенденції у створенні патріотичного контенту в українських ЗМІ та їхній вплив на суспільство.

Мобільні додатки: Деякі ЗМІ розробляли мобільні додатки, які надавали користувачам можливість отримувати оперативні новини про війну, аналізувати ситуацію на фронті та дізнаватися про способи підтримки військових та волонтерів. Наприклад, додаток «Українська правда», який надавав користувачам можливість отримувати швидкий доступ до актуальних новин про військові події та ситуацію на фронті. Цей додаток забезпечував оперативне оновлення інформації, а також надавав можливість переглядати ексклюзивні інтерв'ю з військовими, аналітичні матеріали про ситуацію в країні, а також

способи підтримки військових та волонтерів. Користувачі мали можливість отримувати сповіщення про найважливіші події та переглядати відео- та аудіоматеріали через цей додаток на своїх смартфонах та планшетах.

Стрімінгові сервіси: Деякі ЗМІ співпрацюють зі стрімінговими платформами, такими як YouTube або Twitch, для трансляції живих подій на фронті, включаючи бойові дії, інтерв'ю та прес-конференції з командуванням. Завдяки співпраці зі стрімінговими сервісами, ЗМІ можуть максимально розширити свою аудиторію, оскільки відео на таких платформах можуть переглядати користувачі з усього світу. Такий підхід дозволяє залучити увагу широкого кола людей до подій на війні та підтримати військових та цивільне населення, які перебувають на передовій.

Зростаюча увага до якості та емоційної насиченості також відзначається в сучасному патріотичному контенті. ЗМІ створюють контент, який викликає сильні емоції у глядачів, такі як гордість, вдячність, солідарність або співчуття, сприяючи формуванню позитивних почуттів стосовно країни та її героїв.

Відеорепортажі про героїзм воїнів: Багато ЗМІ публікували відеорепортажі та інтерв'ю з учасниками війни, які розповідали про свої враження, випробування та мотивацію. Ці матеріали часто супроводжувалися емоційно зарядженими коментарями та музичним супроводом, що підсилювало відчуття гордості та вдячності до воїнів.

Історії про військових та цивільних героїв: ЗМІ публікували історії про військових, які виявили героїзм у боях, а також про звичайних громадян, які допомагали військовим або потерпіли від воєнного конфлікту. Ці історії сприяли формуванню співчуття та солідарності серед глядачів.

Відеоролики з підтримкою військових: Деякі ЗМІ створювали відеоролики зі збором пожертв на потреби військових, гуманітарну допомогу або медичне обладнання. Ці відеоматеріали відображали тяжкі умови, в яких перебувають воїни, та закликали глядачів долучитися до підтримки.

Фотозвіти та відеофрагменти про гуманітарні акції: ЗМІ активно відслідковували та документували гуманітарні акції, спрямовані на допомогу

постраждалим від війни. Фотозвіти та відеофрагменти про роздачу гуманітарної допомоги відображали емоційні моменти, такі як радість та вдячність отримувачів за отриману допомогу.

Мистецькі проекти: Деякі ЗМІ співпрацювали з митцями для створення мистецьких проектів, таких як муралі, виставки або концерти, що присвячені темі війни та патріотизму. Ці проекти викликали емоційні реакції та сприяли об'єднанню суспільства навколо підтримки країни та її героїв.

У сучасному світі використання новітніх технологій виявляється найбільш важливим для створення ефективного та вражаючого контенту патріотичного спрямування. Віртуальна реальність, розширена реальність та штучний інтелект дозволяють не лише залучити аудиторію до важливих тем про країну, її героїв та проблем, але й забезпечити їм непередбачуваний рівень іммерсії та емоційного занурення.

Віртуальна реальність (VR): Деякі ЗМІ створювали відеорепортажі та інтерактивні історії, доступні для перегляду у віртуальній реальності. Наприклад, військові медіа можуть створювати 360-градусні відео, які дозволяють глядачам відчувати себе на передовій лінії або в інших важливих місцях.

Розширена реальність (AR): Деякі ЗМІ використовували технологію розширеної реальності для створення інтерактивних віртуальних об'єктів, які можна було розміщати у реальному світі через камеру смартфона або планшета. Наприклад, можна було створити фільтри на соціальних мережах з патріотичною символікою або віртуальними пам'ятниками.

Штучний інтелект (AI): Деякі ЗМІ використовували системи штучного інтелекту для персоналізації контенту та підвищення взаємодії з аудиторією. Наприклад, системи AI можуть аналізувати поведінку користувачів на веб-сайтах або в соціальних мережах, щоб пропонувати їм більш релевантний та захоплюючий контент [56].

Інтерактивні додатки та ігри: Деякі ЗМІ створювали мобільні додатки та ігри з патріотичною тематикою, які дозволяли користувачам взаємодіяти з

контентом у цікавий та захоплюючий спосіб. Наприклад, можуть бути створені віртуальні екскурсії по пам'ятникам або інтерактивні квести, присвячені історії країни та її героям.

Онлайн трансляції у високій якості: ЗМІ активно використовували онлайн трансляції у високій якості для передачі важливих подій, таких як військові операції, урочисті події або марші. Використання новітніх технологій дозволяло створювати іммерсивний досвід для глядачів, які могли переживати події майже в реальному часі.

ЗМІ використовують брендінг та маркетингові стратегії як потужний інструмент для залучення уваги глядачів та зміцнення їхнього інтересу до патріотичного контенту. Шляхом створення унікального образу та відомого логотипу, вони роблять контент легко впізнаваним та привабливим для аудиторії. Це не лише сприяє поширенню патріотичних ідей, але й підвищує їхній вплив на суспільство, спонукаючи громадян до активної участі в житті країни та підтримки національних цінностей [58].

Логотипи та гасла: Вони стають ключовим елементом в стратегіях ЗМІ для підвищення впізнаваності та мобілізації аудиторії в патріотичних питаннях. ЗМІ створюють власні логотипи, які часто асоціюються з національними символами або героїчними вчинками, такими як герби, прапори, або інші елементи національної символіки. Ці логотипи не лише роблять контент легко впізнаваним, але й змушують аудиторію асоціювати його з патріотичними ідеями та цінностями. Гасла також відіграють важливу роль, підкреслюючи ключові принципи та послання, що мають зацікавити глядачів та підвищити їхній інтерес до патріотичного контенту.

Рекламні кампанії: Розробляються ЗМІ, стають ключовим інструментом для просування патріотичного контенту. Ці кампанії впливають на різні медіаплатформи, починаючи від традиційних телевізійних та радіо ефірів до соціальних медіа та онлайн-видань. Наприклад, відеоролики можуть висвітлювати героїчні вчинки або показувати образи національної єдності, а банери можуть містити важливі патріотичні послання або символіку. Ці кампанії

спрямовані на те, щоб привернути увагу аудиторії та заохотити її сприймати та ділитися патріотичним контентом, що сприяє поширенню патріотичних ідей та цінностей в суспільстві.

Соціальні мережі: ЗМІ активно підтримували свої сторінки в соціальних мережах, де публікували патріотичний контент та взаємодіяли з аудиторією. Наприклад, вони можуть використовувати хештеги та спеціальні фільтри для створення спільноти навколо патріотичних цінностей. Ця взаємодія на соціальних мережах дозволяє ЗМІ створювати активну спільноту навколо патріотичних цінностей, залучати увагу аудиторії та збільшувати вплив патріотичного контенту [59].

Партнерські взаємодії: ЗМІ співпрацювали з іншими організаціями або брендами, щоб спільно просувати патріотичний контент. Це може включати угоди з виробниками товарів або послуг, які активно асоціюються з національними цінностями. Наприклад, медіа можуть співпрацювати з виробниками українських прапорів, виробниками національних символів або брендами, які підтримують українську культуру та спадщину. Ця співпраця може виявитися в різних форматах, таких як спільні рекламні кампанії, організація спеціальних подій або створення спільного контенту. Наприклад, ЗМІ можуть включати рекламу патріотичних товарів або послуг у свої програми, журнали або на своїх веб-сайтах, щоб підвищити свідомість громадськості та підтримати виробництво вітчизняних товарів.

Емоційна апеляція: ЗМІ створювали контент, який викликає сильні емоції у глядачів та читачів, такі як гордість за країну або співчуття до військових. Наприклад, вони можуть оповідати історії героїв або показувати вражаючі відеозаписи з передової.

Ці тенденції відображають адаптацію ЗМІ до сучасних умов і вплив на спосіб сприйняття та взаємодії аудиторії з патріотичним контентом, що важливо для мобілізації суспільства та підтримки національних цінностей у період важких випробувань.

3.2. Платформи для поширення патріотичного контенту.

Платформи для розповсюдження патріотичного контенту сьогодні відіграють ключову роль у контексті сучасної гібридної війни. Зростання використання соціальних мереж і цифрових платформ відкрило нові горизонти для швидкого та ефективного поширення інформації та формування нарацій. Швидкість реакції та масштаби аудиторії, які можна досягти через ці канали, роблять їх незамінним інструментом для залучення громадської уваги та формування громадської думки. ЗМІ та військові організації активно використовують ці платформи для розповсюдження патріотичного контенту, використовуючи їх як засіб комунікації та мобілізації суспільства. Такий підхід дозволяє залучати більше уваги до національних цінностей та стимулює активну участь громадян у захисті державних інтересів.

Однією з ключових платформ є соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter, Instagram, YouTube тощо. Ці платформи мають величезну аудиторію та високий рівень взаємодії, що робить їх ідеальним каналом для поширення патріотичного контенту. Вони дозволяють створювати спільноти, обговорювати теми та сприяти мобілізації громадськості. Основною перевагою соціальних мереж є їхня масштабність та доступність. Мільйони користувачів від усіх верств суспільства щодня використовують ці платформи, що робить їх ідеальним каналом для поширення патріотичного контенту. Крім того, вони дозволяють створювати інтерактивність та взаємодію з аудиторією, що стимулює обговорення та мобілізує громадськість [60].

Зважаючи на різноманітність соціальних мереж, кожна з них має свої унікальні переваги для поширення патріотичного контенту:

Facebook:

Масштабність аудиторії: Facebook має найбільшу кількість активних користувачів у світі, що дозволяє досягти широкого кола людей.

Можливості реклами: Рекламна платформа Facebook дозволяє зорієнтуватися на конкретну аудиторію за різними параметрами, що полегшує спрямовану рекламу патріотичного контенту [61].

Twitter:

Швидкість поширення інформації: Twitter відомий своєю швидкістю передачі новин та інформації, що дозволяє реагувати на актуальні події в реальному часі.

Можливість взаємодії зі знаменитостями та політиками: Через активну участь публічних осіб на Twitter, ця платформа може бути ефективним каналом для взаємодії з громадськістю та залучення уваги до патріотичних питань [62].

Instagram:

Візуальна спрямованість: Instagram переважно використовується для візуального контенту, такого як фотографії та відео, що робить його ідеальним для показу героїчних вчинків, краси рідного краю тощо.

Взаємодія зі спільнотою: Можливість коментування, вподобання та репостів дозволяє користувачам взаємодіяти з патріотичним контентом та ділитися ним зі своїми підписниками [63].

YouTube:

Можливість відеопублікацій: YouTube дозволяє створювати та ділитися відеоконтентом, що дає можливість розповісти довшу історію та викликати сильні емоції.

Різноманітність форматів: Від короткометражних фільмів до прямих трансляцій, YouTube пропонує різноманітні формати, що можуть привернути увагу різних аудиторій [64].

Крім зазначених вище соціальних мережей треба також розглянути популярну платформу **TikTok**.

Широке охоплення аудиторії: ТікТок має велику активну аудиторію, особливо серед молоді. Це дає змогу досягти широкого кола людей і надати їм патріотичні повідомлення та ідеї.

Креативність та візуальність: Однією із головних переваг ТікТок є його фокус на відеоконтенті. Це дає можливість створювати креативний та захоплюючий патріотичний контент, який легко сприймається глядачами.

Використання трендів і челенджів: ТікТок відомий своїми трендами та челенджами, які можна використати для просування патріотичних ідей та цінностей. Вони можуть стати ефективними інструментами для привертання уваги та залучення аудиторії.

Глобальне охоплення: ТікТок має глобальну аудиторію, що дозволяє поширювати патріотичний контент не лише в межах однієї країни, а й за її межами, сприяючи міжнародному співробітництву та розумінню.

Але на мою думку, дана платформа має більше негативних аспектів у поширенні контенту патріотичного спрямування.

Поверхневість та спрощеність: Більшість відеороликів на ТікТок є короткими та поверхневими, що можна призвести до спрощення складних патріотичних тем. Важливі історичні події та цінності можуть бути представлені неадекватно або неповно, що може спотворити їх значення.

Маніпуляція та стереотипи: У зусиллях здобути популярність користувачі можуть остаточно використовувати стереотипи та маніпуляції, щоб залучити увагу. Це може призвести до створення реальності та подачі неправдивих або перекручених інформаційних повідомлень.

Плагіат та копіювання: Через легкий доступ до відеоконтенту на ТікТок існує велика ймовірність плагіату та копіювання. Патріотичний контент може бути представлений без належної атрибуції або змінено без дозволу, що може порушити авторські права та спотворити контекст.

Вплив на погляди та маніпуляційна аудиторія: ТікТок може стати майданчиком для маніпуляцій глядачами шляхом зміни їхніх поглядів на тій чи іншій політичній чи соціальній позиції. За допомогою відео та алгоритмів аудиторію можна спрямувати в певному напрямку, який не завжди відповідає об'єктивній дійсності.

Важливо відзначити, що патріотичний контент стає все більшим впливом завдяки персоналізації та адаптації до індивідуальних потреб аудиторії. За допомогою алгоритмів таргетування, рекламні кампанії та інформаційні повідомлення можуть бути спрямовані точно на певну групу аудиторії

відповідно до її інтересів, демографічних характеристик та попередньої активності в мережі. Це дозволяє створити більш привабливий та релевантний контент для кожного користувача, що забезпечує його ймовірність сприйняття та взаємодії з ним. Такий індивідуалізований підхід дозволяє ефективно залучати аудиторію та формувати її погляди та переконання через патріотичний контент.

Крім соціальних мереж, інтернет-ресурси, такі як новинні сайти, блоги, форуми та онлайн-платформи, відіграють значну роль у поширенні патріотичного контенту. Вони є важливими каналами для надання детальної інформації, аналізу та коментарів щодо подій, що стосуються національної безпеки та патріотизму. Новинні сайти можуть надавати огляди та аналіз патріотичних тем, розглядаючи різні аспекти подій. Блоги та форуми дають можливість журналістам, експертам та звичайним користувачам ділитися своїми думками та враженнями щодо патріотичних питань, спонукаючи обговорення та взаємодію аудиторії. Ідеоблоги та підкасти можуть використовуватися для інтерв'ю зі відомими особистостями або експертами з питань національної безпеки та патріотизму, щоб дати глибше розуміння цих питань. Онлайн-платформи, такі як спеціалізовані сайти або комунікаційні форуми, можуть стати центром обміну інформацією та думками, сприяючи формуванню та поширенню патріотичних ідей.

Також, традиційні медіа, такі як телебачення та радіо, продовжують зберігати свою важливість як платформи для поширення патріотичного контенту, особливо для тих, хто не має доступу до Інтернету. Ці медіа надають можливість досягти різних аудиторій та впливати на національну свідомість через телевізійні програми, радіоефіри та інші формати передач. Телебачення може бути потужним інструментом для показу патріотичного контенту через різноманітні формати програм, від новинних передач до документальних фільмів і ток-шоу. Великі телевізійні мережі часто створюють спеціальні програми, щоб підняти національний патріотизм та підтримку важливих національних ініціатив. Радіо також залишається важливим каналом для поширення патріотичного контенту, оскільки воно може досягти різних аудиторій, включаючи тих, хто

перебуває в рухомому стані або працює в областях з обмеженим доступом до телебачення. Програми радіо можуть включати інтерв'ю з військовими, розмовні передачі про історію країни або спеціальні ефіри з патріотичною музикою та аудіо-оповідями. Такі формати дозволяють слухачам активно взаємодіяти з контентом та відчувати себе ближчими до національних подій та цінностей.

Можна також звернутися до інтерактивних медіа-платформ, таких як мобільні додатки та веб-сайти з ігровими аспектами, відкривають нові можливості для приваблення уваги аудиторії до патріотичного контенту. Використання ігор, віртуальних турів та інших інтерактивних елементів створює захоплююче середовище, яке залучає користувачів та робить патріотичний контент цікавішим і доступнішим.

Мобільні додатки та веб-сайти можуть розроблятися з використанням ігрових сценаріїв, що базуються на історичних подіях або патріотичних цінностях. Такі додатки можуть включати елементи гри, які дозволяють користувачам взаємодіяти з історичними персонажами або подіями, вирішувати завдання або розв'язувати головоломки, пов'язані з історичним контекстом. Це не лише забезпечує захоплюючий ігровий досвід, а й сприяє кращому усвідомленню і розумінню історії та патріотичних цінностей.

Більше того, ігрові елементи можуть створювати можливості для співпраці та спілкування між користувачами, що сприяє формуванню спільнот та обміну ідеями про патріотизм та національну ідентичність. Такі спільноти можуть стати центром обговорення та спільної діяльності, що підсилює залучення до патріотичних ідей та розвиває почуття національної приналежності.

3.3. Створення механізмів оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту.

Створення механізмів оцінки та вимірювання ефективності контенту патріотичного спрямування є важливим етапом в процесі розвитку стратегій комунікації та інформаційної безпеки. У сучасному цифровому середовищі, де велика кількість інформації поширюється швидко та масштабно, важливо мати

об'єктивні критерії для оцінки ефективності патріотичних ініціатив. Механізми оцінки дозволяють не лише визначати, якість та реакцію аудиторії на контент, але й вдосконалювати стратегії комунікації, підвищувати ефективність та досягати поставлених цілей у розповсюдженні патріотичних ідей [65].

Крім того, механізми оцінки дозволяють виявляти слабкі та сильні сторони комунікаційних стратегій, а також встановлювати кореляції між різними параметрами успішності контенту та його впливом на аудиторію. Це допомагає здійснювати швидке коригування стратегій та адаптацію до змін у медіа-ландшафті та суспільному контексті.

Перший етап у створенні механізмів оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту – це чітке визначення цілей та завдань. Це включає кілька ключових кроків:

Визначення цільової аудиторії: Розуміння, кому саме буде спрямований патріотичний контент. Це означає аналіз не лише демографічних характеристик, таких як вік, стать, освіта, а й врахування соціальних та культурних особливостей аудиторії. Наприклад, патріотичний контент може бути спрямований на молодіжну аудиторію, яка активно використовує соціальні мережі, або на певні етнічні або національні групи, які мають особливий інтерес до національної ідентичності та історії. Крім того, можливе спрямування контенту на специфічні сегменти аудиторії з певними інтересами та цінностями, такими як військові ветерани, патріотично налаштовані громадські організації або освітні установи. Особливо важливо враховувати інтереси та цінності цільової аудиторії для створення контенту, який буде максимально привабливим та відповідатиме їхнім потребам [39].

Формулювання мети: Передбачає чітке визначення конкретних цілей, які має бути досягнуто за допомогою патріотичного контенту. Наприклад, однією з мет цього контенту може бути підвищення національної свідомості серед громадян, щоб збільшити їхню повагу та любов до рідної країни. Іншою може бути мета сприяння підтримці військових, яка може виявитися особливо важливою під час військових конфліктів або в умовах загрози національній

безпеці. Крім того, метою патріотичного контенту може бути стимулювання громадянської активності та участі в житті країни, що може включати волонтерство, політичну участь, або підтримку громадських ініціатив. Важливо враховувати, що формулювання мети повинно бути конкретним і зорієнтованим на практичні результати, щоб забезпечити ефективне вплив на аудиторію.

Встановлення ключових показників ефективності (KPIs): Полягає у визначенні конкретних метрик, які допоможуть оцінити, наскільки успішно досягнуті цілі, сформульовані для патріотичного контенту. Ці показники служать індикаторами, які відображають рівень досягнення поставлених завдань і відображають ефективність стратегій комунікації [66].

Ключові показники ефективності можуть бути різноманітними, в залежності від конкретних цілей і завдань. Наприклад, для вимірювання популярності та досягнень у розповсюдженні контенту можуть використовуватися показники, такі як кількість переглядів відео, кількість лайків та репости в соціальних мережах, а також кількість відвідувань на веб-сайті.

Крім того, для вимірювання впливу контенту на аудиторію та досягнення стратегічних цілей можуть використовуватися такі показники, як конверсія (наприклад, кількість людей, які підписалися на новинний лист), залучення нових аудиторій, збільшення рівня участі або підвищення рівня свідомості про певний патріотичний аспект.

Зазначені показники допомагають визначити ефективність патріотичного контенту та вчасно коригувати стратегії комунікації для досягнення максимального впливу.

Другий етап – це розробка методів збору даних та інструментів аналізу. Цей етап включає наступні кроки:

Обрання методів збору даних: Під час вибору методів збору даних для оцінки ефективності патріотичного контенту важливо враховувати різноманіття каналів, через які ця аудиторія сприймає контент. Інструменти та техніки, які обираються, повинні дозволити отримати повну інформацію про реакцію аудиторії.

Наприклад, проведення опитувань може допомогти зрозуміти уподобання та реакції глядачів на патріотичний контент, аналіз веб-аналітики дозволяє вимірювати кількість відвідувачів сайту та їхню поведінку, а спостереження за взаємодією в соціальних мережах допомагає вивчити реакції аудиторії в реальному часі.

Кожен з цих методів має свої переваги та обмеження, тому комбінування декількох підходів може бути корисним для отримання повного та об'єктивного уявлення про ефективність контенту. Важливо обирати методи збору даних, які найбільше відповідають меті та характеру дослідження, а також доступним ресурсам.

Створення метрик: При створенні метрик для оцінки ефективності патріотичного контенту важливо враховувати не лише кількісні, але й якісні аспекти. Метрики повинні відображати різноманітні аспекти впливу контенту на аудиторію та відповідати конкретним цілям комунікації. Наприклад, окрім кількості переглядів або взаємодій у соціальних мережах, можуть використовуватися такі метрики, як глибина взаємодії (наприклад, тривалість перегляду відео, кількість коментарів), рівень зацікавленості (наприклад, кількість переходів на додатковий контент чи підписок на новинний лист), а також зміни в уявленнях та поведінці аудиторії (наприклад, зміни в думках після споживання контенту).

Аналіз інформації: Після збору даних про реакцію аудиторії на патріотичний контент необхідно провести їх аналіз для отримання важливих висновків та інсайтів. Цей аналіз може включати в себе ряд етапів, таких як порівняння результатів з різних джерел, виявлення трендів та визначення ключових факторів успіху

Порівняння результатів з різних джерел дозволяє зрозуміти, як аудиторія реагує на контент на різних платформах та в різний час. Наприклад, порівняння популярності відео на YouTube з активністю на сторінці у Facebook може надати уявлення про те, який контент привертає більше уваги на різних медіаплатформах.

Виявлення трендів дозволяє визначити, як змінюється реакція аудиторії на патріотичний контент з часом. Це може бути корисно для адаптації стратегій комунікації та контенту до змін у суспільних настроях та потребах аудиторії [67; 68].

Визначення ключових факторів успіху допомагає ідентифікувати ті аспекти контенту, які мають найбільший вплив на аудиторію та сприяють досягненню цілей. Наприклад, може виявитися, що контент, який викликає сильні емоції або створює враження ексклюзивності, має найбільший успіх серед аудиторії.

Оцінка впливу: Вона дозволяє зрозуміти, наскільки успішно контент виконує свою функцію та відповідає метам, поставленим перед ним. Цей процес включає в себе аналіз реакції аудиторії, вимірювання конкретних показників ефективності та зіставлення отриманих результатів з поставленими цілями. Наприклад, якщо однією з цілей було підвищення усвідомлення національних цінностей, то оцінка впливу включатиме в себе аналіз змін у свідомості та ставленні аудиторії до патріотичних тем. Такий аналіз допомагає виявити успішні стратегії та аспекти контенту, які потребують поліпшення для досягнення максимального впливу на аудиторію.

Третій етап – це впровадження та тестування розроблених методів і інструментів. Ось основні кроки цього етапу:

Пілотний запуск: Передбачає проведення випробувань обраних методів та інструментів на обмеженому обсязі даних перед їхнім повним впровадженням. Цей етап дозволяє здійснити перевірку ефективності та точності обраних підходів перед тим, як вони будуть застосовані у великому масштабі. Під час пілотного запуску можуть бути виявлені потенційні проблеми або неочікувані відхилення, які можна виправити або врахувати до фінального впровадження. Це стратегічно важливий крок, оскільки дозволяє мінімізувати ризики та забезпечити більш точне й ефективне збирання та аналіз даних у подальшому.

Коригування та удосконалення: Після аналізу результатів пілотного запуску важливо здійснити коригування та удосконалення розроблених методів.

Це процес, що включає в себе не лише виявлення та виправлення помилок, але й адаптацію стратегій до знайдених відхилень або нових вимог. На основі зібраних даних можна розробити більш точні та ефективні метрики, які краще відображатимуть досягнення поставлених цілей. Крім того, процедури збору даних та аналізу можна вдосконалити для забезпечення більшої точності та об'єктивності результатів. Результатом цього процесу є покращені методи оцінки ефективності патріотичного контенту, що сприятиме досягненню більш виразних та значущих результатів в майбутньому.

Широке впровадження: Після успішного пілотного запуску та внесення необхідних коригувань методи та інструменти оцінки ефективності патріотичного контенту впроваджуються в широкому масштабі. Це означає, що вони стають стандартними процедурами, які використовуються для аналізу та вимірювання результатів всього обсягу патріотичного контенту, що створюється та поширюється через різноманітні медіа та платформи. Широке впровадження дозволяє стандартизувати процес оцінки, забезпечує єдність підходів та збільшує консистентність у вимірюванні ефективності, що дозволяє здійснювати зрілу та об'єктивну оцінку впливу патріотичного контенту на цільову аудиторію.

Навчання спеціалістів: Після впровадження засобів для вимірювання ефективності патріотичного контенту, настає час необхідної підготовки та навчання фахівців, які будуть займатися збором та аналізом даних. Це гарантує правильне та кваліфіковане використання нових інструментів у реальній роботі. Навчання може включати ознайомлення з методикою збору даних, використанням аналітичних інструментів та інші важливі аспекти процесу оцінки ефективності контенту. Підтримка з боку експертів передбачає консультації, тренінги та постійний моніторинг, що сприяє розв'язанню складних завдань та постійному вдосконаленню навичок у реальному часі. Цей підхід забезпечує компетентне впровадження та використання нових засобів, що в свою чергу сприятиме успішному функціонуванню системи оцінки ефективності патріотичного контенту [69].

Моніторинг та оновлення: Після впровадження механізмів оцінки ефективності, важливо здійснювати постійний моніторинг їх функціонування. Це означає постійне стеження за тим, як вони працюють у реальних умовах та як їхні результати відповідають очікуванням. Крім цього, потрібно бути готовим вносити зміни та оновлення до цих механізмів у випадку, якщо з'являться нові вимоги, ситуації або потреби. Такий систематичний моніторинг і оновлення дозволяють забезпечити високу ефективність механізмів оцінки на протязі тривалого часу, а також адаптувати їх до змін у внутрішніх або зовнішніх умовах [70].

Цей етап є ключовим для успішного впровадження механізмів оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту, оскільки він забезпечує їх оптимальне функціонування та відповідність вимогам реального середовища.

Для успішної реалізації механізмів оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту можна використовувати декілька підходів та ресурсів:

Створення спеціалізованих відділів або команд: Формування відділу чи групи експертів, які спеціалізуються на аналізі патріотичного контенту та мають необхідні навички у сфері оцінки ефективності.

Співпраця з науковими установами: Встановлення партнерства з університетами або науковими центрами для використання їхнього наукового потенціалу у розробці та впровадженні методик оцінки.

Користування інформаційними технологіями: Використання програмного забезпечення та інструментів для аналізу великих обсягів даних, що допоможе ефективно виміряти та оцінити реакцію аудиторії на патріотичний контент.

Впровадження систем моніторингу та звітності: Створення системи моніторингу, яка постійно відстежує реакцію аудиторії на патріотичний контент, а також системи звітності, яка надає зрозумілу та звісну інформацію про його ефективність.

Залучення сторонніх експертів та аудиторії: Організація фокус-груп, опитувань або експертних оцінок для збору додаткової інформації та отримання об'єктивної думки про якість та ефективність контенту.

Формування таких спеціалізованих відділів або команд є критичним для забезпечення об'єктивної та систематичної оцінки патріотичного контенту та його відповідності поставленим цілям та вимогам сучасної інформаційної безпеки.

ВИСНОВКИ

Теоретична значущість проблеми, яка досліджується у дипломній роботі, полягає в розумінні сучасних тенденцій у створенні та поширенні патріотичного контенту в умовах цифрової трансформації медіапростору. Дослідження стану вивчення питання показує, що це напрямок активно розвивається, проте існує потреба в детальнішому аналізі сучасних стратегій та механізмів оцінки ефективності патріотичного контенту.

У рамках дослідження було розглянуто та проаналізовано роль патріотичного контенту у протидії загрозам сучасної гібридної війни. Основною метою було визначення ефективних стратегій та інструментів використання такого контенту для зміцнення національної безпеки, підвищення громадської свідомості та формування національної єдності. На підставі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки:

Гібридна війна представляє собою комплексний феномен, що використовує різноманітні військові та невійськові методи для досягнення стратегічних політичних цілей. Вона охоплює широкий спектр дій, включаючи мілітарні операції, кібератаки, пропаганду, економічний тиск та інші форми психологічного впливу. Розуміння гібридних загроз та ідентифікація слабких місць є важливими для забезпечення національної безпеки та розробки ефективних стратегій протидії цим загрозам.

Медіа в сучасній гібридній війні відіграють ключову роль як засіб комунікації та зброя в інформаційному просторі. Вони використовуються як засіб для досягнення різних цілей: від дезінформації та пропаганди до психологічного впливу на суспільство. З одного боку, медіа використовуються агресорами для поширення впливу далеко за межі традиційного бойового поля, з іншого – вони виступають як інструмент протидії цим загрозам, розкриваючи дезінформацію та пропагандистські маніпуляції. Підвищення значення медіа в гібридній війні також полягає у їхній здатності формувати міжнародну перспективу та впливати на зовнішньополітичні рішення інших держав. Отже,

медіа в гібридній війні є не просто засобом комунікації, а могутньою зброєю, що впливає на різноманітні аспекти сучасного конфлікту.

Сучасний медіапростір, насичений різноманітним контентом, також стикається зі значними інформаційними загрозами, які можуть впливати на стабільність та безпеку суспільства. Ці загрози включають в себе дезінформацію та фейкові новини, пропаганду, кібербулінг і тролінг, формування ехо-камер та інформаційних бульбашок. Крім того, існують складніші виклики, такі як цілеспрямовані кібератаки на медійні ресурси та інформаційна маніпуляція в рамках виборчих кампаній.

У зв'язку з триваючою гібридною війною, де медіа використовуються як ключовий інструмент на різних рівнях, від місцевих до глобальних, дослідження та розуміння цих інформаційних загроз стає ще більш важливим. Захист інформаційної безпеки, освіта у сфері медіаграмотності та критичного споживання контенту є ключовими для зміцнення суспільної стійкості. Постійне дослідження нових методів інформаційної війни та розробка ефективних стратегій протидії є необхідними для захисту національної стабільності та демократії.

Патріотичний контент є важливим інструментом для формування та підтримки національної ідентичності, а також підвищення громадянської свідомості та сприяння національній гордості. Він активно використовується державними та неурядовими організаціями для мобілізації суспільства та згуртування нації, особливо під час критичних періодів, таких як воєнні конфлікти.

Особливості патріотичного контенту включають національну орієнтацію, емоційний вплив, едукативний компонент, пропагандистський потенціал та цільову аудиторію. Для створення ефективного патріотичного контенту важливо враховувати культурні, історичні та суспільні контексти, уникати перетворення патріотизму на націоналістичну пропаганду, забезпечити точність та автентичність інформації та підтримувати культурну чутливість.

Створення патріотичного контенту вимагає використання різноманітних методів, таких як створення візуального контенту, використання символіки, розповідання історій, освітні програми, використання музики та літератури, соціальні медіа кампанії та колаборації з впливовими особами.

Патріотичний контент виявляє значний вплив на аудиторію з різних позицій, особливо в умовах війни. Його ефективність полягає в здатності мобілізувати громадян до активної участі, зміцнювати національну ідентичність та підвищувати громадянську свідомість. Україна, перебуваючи у воєнний час, використовує патріотичний контент для зміцнення національної ідентичності, мотивації громадян до громадянської участі та освіти громадськості. Це сприяє відчуттю єдності та приналежності серед населення.

Зовнішній вплив патріотичного контенту за кордоном також важливий, оскільки він може формувати імідж країни, сприяти солідарності та підтримці, а також використовуватися у політичних реакціях та інформаційній війні. Розуміння впливу патріотичного контенту на аудиторію є важливим для оцінки його ефективності в суспільстві та розробки стратегій комунікації в умовах кризових ситуацій.

Ефективність патріотичного контенту полягає в його здатності розповсюджувати правдиву інформацію, мобілізувати суспільство, зміцнювати національну єдність та підтримувати державну політику в обороні національних інтересів. Він допомагає не лише підтримувати громадську мораль, а й формує національну ідентичність, підвищує духовний моральний стан населення та мобілізує громадян до активної підтримки країни.

Патріотичний контент також виступає інструментом в протидії деструктивним діям ззовні, розкриваючи суть та механізми гібридних загроз і забезпечуючи підвищену свідомість громадян. Він сприяє підтримці зовнішньої політики країни та залучає міжнародну увагу та підтримку.

Отже, розуміння та ефективне використання патріотичного контенту є ключовими аспектами у стратегії протидії гібридним загрозам та зміцненні

національної безпеки. Ці знання допомагають оптимізувати комунікаційні стратегії та сприяють національній єдності в умовах викликів сучасного світу.

Основні результати дослідження вказують на ключові тенденції у створенні та поширенні патріотичного контенту.

ЗМІ активно адаптуються до цифрових тенденцій, використовуючи інтерактивні формати, мультиплатформенність, якість та емоційну насиченість, а також новітні технології, такі як віртуальна реальність і штучний інтелект, для створення ефективного та вражаючого патріотичного контенту. Брендінг та маркетингові стратегії використовуються як потужний інструмент для привертання уваги аудиторії та зміцнення інтересу до патріотичних ідей.

Ці тенденції допомагають ЗМІ максимально охоплювати аудиторію та сприяти її емоційному залученню до патріотичного контенту, що є ключовим для мобілізації суспільства та підтримки національних цінностей у період важких випробувань.

Аналізуючи ключові платформи для ефективного розповсюдження патріотичного контенту, можна визначити декілька основних каналів. Соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter, Instagram і YouTube, є важливими платформами для поширення патріотичного контенту через їхню масштабність, взаємодію та доступність для широкої аудиторії. Інтерактивність цих платформ сприяє обговоренню та мобілізації громадськості. Інтернет-ресурси, такі як новинні сайти, блоги, форуми та онлайн-платформи, дозволяють надавати детальну інформацію, аналіз та коментарі щодо патріотичних тем, спонукаючи обговорення та взаємодію аудиторії. Традиційні медіа, такі як телебачення та радіо, залишаються важливими каналами для поширення патріотичного контенту, особливо для тих, хто не має доступу до Інтернету, і можуть досягати різних аудиторій через різноманітні формати передач.

Розуміння потенціалу кожної з цих платформ дозволяє ефективно використовувати їх для мобілізації громадськості, формування національної свідомості та підтримки національних цінностей.

З урахуванням цих результатів виникла потреба у формуванні пропозицій щодо наукового та практичного використання отриманих даних та розроблених механізмів оцінки. Наукове використання стане в подальшому дослідженні впливу патріотичного контенту на громадську думку, розвитку теорії комунікації та медіа. Практичне використання включає в себе застосування розроблених механізмів у реальних проектах та ініціативах, зокрема в роботі з медіа, громадськістю та владою, для підвищення ефективності патріотичного контенту та забезпечення відповідності його цілям та завданням.

Розробка механізмів для оцінки та вимірювання ефективності патріотичного контенту є важливим кроком у забезпеченні відповідності поставленим цілям та вимогам сучасної інформаційної безпеки. Ці механізми дозволяють не лише визначати якість та реакцію аудиторії на контент, але й вдосконалювати стратегії комунікації, підвищувати ефективність та досягати поставлених цілей у розповсюдженні патріотичних ідей.

Ключовими етапами у розробці таких механізмів є чітке визначення цілей та завдань, розробка методів збору даних та інструментів аналізу, а також впровадження та тестування розроблених методів і інструментів. Цей комплексний підхід дозволяє забезпечити оптимальне функціонування механізмів та їх відповідність вимогам реального середовища, що є ключовим для успішного впровадження та ефективного використання патріотичного контенту у сучасному інформаційному просторі.

Створення спеціалізованих відділів або команд для оцінки патріотичного контенту є ключовим кроком для забезпечення його ефективності та відповідності поставленим цілям. Ці відділи забезпечують глибокий аналіз контенту, починають ключові метрики ефективності, розробляють методологічні оцінки, розглядають моніторинг та звітність, а також прогнозують та розробляють стратегічні плани дій. Це допомагає об'єктивній та систематичній оцінці патріотичного контенту та його відповідності вимогам сучасної інформаційної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Візниця Ю. В. Злочинна діяльність як складова гібридної війни. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 2. С. 73–77. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2321/1/17.pdf> (дата звернення: 05.04.2024).
2. Світова гібридна війна: український фронт / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
3. Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: проблеми, досвід, перспективи: тези доповідей IV міжнародна науково-практична конференція (27 вересня 2023 р., м. Київ). Міністерство оборони України, НУОУ. К.: НУОУ. 2023. С. 406.
4. Горбатенко В. П. Гібридна війна: Велика українська енциклопедія. 2022. URL: https://vue.gov.ua/Гібридна_війна (дата звернення: 01.04.2024).
5. International security in the frame of modern global challenges: Collection of scientific works. Vilnius: Mykolas Romeris University? 2018. 556 p.
6. Біла Л. О. Гібридна війна Росії проти України: уроки та висновки. naurok.com.ua. URL: <https://naurok.com.ua/gibridna-viyna-rosi-proti-ukra-ni-uroki-ta-visnovki-135143.html> (дата звернення: 01.04.2024).
7. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь/ С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 552 с.
8. Мартинюка В. В. Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Досвід ЄС і Східного партнерства. Київ, 2018. 106 с. URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/blok_XXI-end_0202.pdf (дата звернення: 01.04.2024).

9. Методичний путівник Нової української школи: громадянська та історична освіта: збірник науково-практичних матеріалів / за заг. ред.: В. Гречка, О. Лаврут, І. Рибак, Л. Салагуб. Краматорськ: Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 120 с.
10. Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2020 року). Київ: ДУІТ, 2020. 375 с.
11. Денисюк Ж. Пропаганда та контрпропаганда в контексті стратегій державної інформаційної політики. Вчені записки. 2021. №2. С. 44–51. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/10.pdf (дата звернення: 03.04.2024).
12. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
13. Білял А. Гібридна війна – нові загрози, складність і «довіра» як антидот. NATO REVIEW. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridna-vjna-nov-zagrozi-skladnst-dovra-yak-antidot/index.html> (дата звернення: 03.04.2024).
14. Рева Т. С. Гібридні загрози та гібридні війни: сутність та аспекти взаємодії. Вісник Львівського університету. 2022. № 40. С. 186–191. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/40_2022/24.pdf (дата звернення: 03.04.2024).
15. Карпчук Н. П. Медіа як невоєнний метод впливу в гібридній війні. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2018. № 2. С. 41–49. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2018-02-41-49> (дата звернення: 07.04.2024).
16. Живко З., Живко М. Інформаційні загрози: суть і проблеми. Безпека та захист інформації в інформаційних системах Харків: 2024. С. 116–118. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/232881194.pdf> (дата звернення: 02.04.2024).
17. Тягнирядно Л. Дезінформація, пропаганда і все, що між ними: як розпізнати і захиститися. Детектор медіа. URL:

<https://detector.media/withoutsection/article/201754/2022-08-10-dezinformatsiya-propaganda-i-vse-shcho-mizh-nymy-yak-rozpiznaty-i-zakhystytysya/> (дата звернення: 05.04.2024).

18. Інновації та особливості функціонування ЗМІ України: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 120 с.

19. Кіца М. О. Особливості та методи виявлення фейкової інформації в українських ЗМІ. Журналістські науки. 2017. № 883. С. 30–35. URL: <https://doi.org/10.23939/sjs2017.01.030> (дата звернення: 06.04.2024).

20. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 24 берез. 2023 р.). Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 204–206.

21. Кібербулінг та кібербезпека. URL: <https://ltk.edu.ua/kiberbulinh-ta-kiberbezpeka> (дата звернення: 05.04.2024).

22. «Compelling Opponents to Our Will»: The role of cyber warfare in Ukraine, in Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine. URL: https://ccdcoe.org/uploads/2018/10/Ch04_CyberWarinPerspective_Lewis.pdf (дата звернення: 02.04.2024).

23. J.-B. Jeangène Vilmer, A. Escorcia, M. Guillaume, J. Herrera. Information Manipulation: A Challenge for Our Democracies, report by the Policy Planning Staff (CAPS) of the Ministry for Europe and Foreign Affairs and the Institute for Strategic Research (IRSEM, Ministry for the Armed Forces). Paris: 2018. 210 p. URL: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/information_manipulation_rvb_cle838736.pdf (дата звернення: 02.04.2024).

24. D.-K. Citron, R. Chesney. Deep Fakes: A Looming Challenge for Privacy, Democracy, and National Security. URL: https://scholarship.law.bu.edu/faculty_scholarship/640 (Дата звернення: 04.04.2024).

25. Caliskan M. Hybrid Warfare through the Lens of Strategic Theory. URL: https://www.researchgate.net/publication/331074937_Hybrid_Warfare_through_the_Lens_of_Strategic_Theory (дата звернення: 05.04.2024).
26. Social Media and Fake News in the 2016 Election. Journal of Economic Perspectives. 2017. Vol. 31(2). Pp. 211-36. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.31.2.211> (дата звернення: 07.04.2024).
27. Deciphering the siren call of militant Islamist propaganda: Meaning, Credibility & Behavioural Change. URL: <http://dx.doi.org/10.19165/2016.1.12> (дата звернення: 08.04.2024).
28. C. Wardle, H. Derakhshan. Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. Council of Europe Report: 2017. 109 p. URL: <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-researc/168076277c> (дата звернення: 08.04.2024).
29. Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. Psychological Bulletin. URL: https://www.researchgate.net/publication/260151324_Bullying_in_the_Digital_Age_A_Critical_Review_and_Meta-Analysis_of_Cyberbullying_Research_Among_Youth (дата звернення: 10.04.2024).
30. Tsfati, Y., & Ariely, G. Individual and contextual correlates of trust in media across 44 countries. URL: <https://doi.org/10.1177/0093650213485972> (дата звернення: 09.04.2024).
31. Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature. SSRN: 2018. 95 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/323962120_Social_Media_Political_Polarization_and_Political_Disinformation_A_Review_of_the_Scientific_Literature (Дата звернення: 06.04.2024).
32. ЗМІ, як інструмент національно-патріотичного виховання. Одеса: Од. облас. центр патріот. виховання та орг. дозвілля дітей та молоді, 2018. 17 с.

URL: <http://www.patrlot.od.ua/wp-content/uploads/2018/08/ЗМІ-як-інструмент-нац.-патр.-вих.pdf> (дата звернення: 04.04.2024).

33. ЗМІ як засіб формування громадської думки. URL: <https://dovidka.biz.ua/zmi-yak-zasib-formuvannya-gromadskoyi-dumki/> (дата звернення: 03.04.2024).

34. Пахотіна Т. Г. Патріотичне виховання як предмет порівняльно-педагогічних досліджень. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2020. № 2. С. 285–292. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/30.pdf> (дата звернення: 08.04.2024).

35. 1plus1. URL: <https://www.youtube.com/@1plus1> (дата звернення: 02.04.2024).

36. Комік плюс історик. URL: <https://m.youtube.com/@komikistoryk> (дата звернення: 02.04.2024).

37. Імені Т.Г. Шевченка. URL: <https://m.youtube.com/@imgsh> (дата звернення: 02.04.2024).

38. Скляревська Г., Рябоштан І., Данькова Н. Сьогодні українська пропаганда ефективніша за російську. Медіаексперти про (не)виправданий оптимізм і пропаганду під час війни. Частина друга. URL: <https://detector.media/community/article/198922/2022-05-04-sogodni-ukrainska-propaganda-efektyvnisha-za-rosiysku-mediaeksperty-pro-nevypravdanyy-optimizm-i-propagandu-pid-chas-viyny-chastyna-druga/> (дата звернення: 10.04.2024).

39. Небилиця О. А., Бондаренко К. С. Узагальнення основних методів оцінки та аналізу цільової аудиторії як ключового фактору ефективності діяльності підприємства. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/27191/1/НебилицяО.А.,_Бондаренко_К_Узагал_нення_основних_методів_оцінки_та_аналізу_ціл_ової_.pdf (дата звернення: 09.04.2024).

40. Together united: науковці проти війни: збірник тез доповідей І Міжнародної благодійної науково-практичної конференції (Луцьк, 20 травня 2022 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2022. С. 155-158. URL:

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-01/Zbirnyk_tez_3.pdf#page=155 (дата звернення: 10.04.2024).

41. Мій найболючіший фоторепортаж з Азовсталі. URL: https://www.instagram.com/p/CdYVswPNPjk/?img_index=1 (дата звернення: 12.04.2024).

42. Ukrainian Madonna. URL: <https://www.instagram.com/p/CauqET-t8-2/> (date of access: 12.04.2024).

43. СВІТ НАВИВОРИТ. Які скарби приховує Дніпро та як живе Херсонщина без водосховища. Світ навиворіт. Україна. 1 випуск, 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0uJ9TLVAwws> (дата звернення: 12.04.2024).

44. СВІТ НАВИВОРИТ. Рік. Херсон. Фільм 3. Документальний проєкт Дмитра Комарова, 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=trhyKsLVPmw> (дата звернення: 12.04.2024).

45. Кашперський О., Кашперська Д. «Ой у лузі червона калина» як маркер нових наративотворчих трансформацій мистецької освіти в умовах широкомасштабної агресії РФ. Освітологія. 2022. № 11. С. 76–82. URL: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2022.11.7> (дата звернення: 06.04.2024).

46. Лачен пише. URL: <https://t.me/lachentyt/40807> (дата звернення: 12.04.2024).

47. UNITED24 – Ініціатива Президента України. URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення: 12.04.2024).

48. Ukraine Now. URL: <https://banda.agency/ukrainenow/> (дата звернення: 12.04.2024).

49.#WhatWeAreFightingFor: Унікальні регіони України. URL: <https://ukraine.ua/uk/regions-of-ukraine/> (дата звернення: 04.04.2024).

50. Кирилова О. В., Михайлова А. А., Захаріна К. В. Специфіка використання соціальних медіа у російсько-українській гібридній війні. Держава та регіони. 2023. № 2. С. 101–110. URL: https://www.researchgate.net/publication/372293397_Specifika_vikoristanna_socialnih_media_u_rosijsko-ukrainskij_gibridnij_vijni (дата звернення: 04.04.2024).

51. Трепачко Д. Ю. Особливості застосування контент-аналізу в дослідженнях новинних повідомлень ЗМІ. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. 2010. № 1(5). С. 87–91.
52. Медіаконтент: види, форми подачі та особливості сприйняття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (Київ, 4 квітня 2017 р.). Київ: Інститут журналістики, 2017. 264 с.
53. Сучасні тенденції в медіагалузі: збірник матеріалів II Всеукраїнської студентської наук.-практ. конференції (Київ, 4 травня 2023 р.). Київ, 2023. 75 с.
54. Новосельський І. Сучасні мас-медіа в інформаційних війнах: досвід України. Вісник Прикарпатського університету. 2019. № 13. С. 230–238. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/politics/article/download/5749/6043/> (дата звернення: 03.04.2024).
55. Баркар Д. Політики більше, війни – менше. Аналіз трендів новинного контенту онлайн-медіа. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/polityky-bilshe-vijny-menshe-analiz-trendiv-novynnogo-kontentu-onlajn-media-i5249> (дата звернення: 06.04.2024).
56. Як Українська правда буде використовувати штучний інтелект. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/ai-policy/> (дата звернення: 08.04.2024).
57. Зубченко Я. Рік України. Як ми вигравали велику медійну війну 2022 року. URL: <https://detector.media/infospace/article/206599/2023-01-02-rik-ukrainy-yak-my-vygraval-y-velyku-mediynu-viynu-2022-roku/> (дата звернення: 10.05.2024).
58. Сабрі, К. Інформаційно-іміджевий аспект гібридної війни. Молодий вчений. 2018. № 5(57). С. 206-210. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4495> (Дата звернення: 06.04.2024).
59. Курбан О. В. Інтернет-технології та онлайніві соціальні мережі у сучасній гібридній війні. Наукові записки Української академії друкарства. 2017. № 1(54). С. 264–273.

60. Найпопулярніші соцмережі. URL: <https://wedex.com.ua/blog/najpopulyarnishi-sotsmerezhi/> (дата звернення: 04.04.2024).
61. Сущук М. Як ЗМІ можуть використовувати Facebook в своїй роботі. Watcher. URL: <http://watcher.com.ua/2011/03/17/yak-zmi-mozhut-vykorystovuvaty-facebook-v-svoyiy-roboti/> (дата звернення: 09.04.2024).
62. Буцко Д. На відстані твіта від влади. Як американські журналісти використовують твітер. URL: <https://detector.media/infospace/article/196380/2022-02-11-na-vidstani-tvita-vid-vlady-yak-amerykanski-zhurnalisty-vykorystovuyut-tviter/> (дата звернення: 09.04.2024).
63. Коваленко І. Як українські медіа використовують інстаграм. URL: <https://medialab.online/author/ikovalenko/> (дата звернення: 09.04.2024).
64. Галаджун З., Бакай Р. Youtube як нова форма медіакомунікації. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2020. № 4. С. 117–131. URL: <https://doi.org/10.23939/sjs2020.01.117> (дата звернення: 09.04.2024).
65. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія. Київ: НА СБ України, 2018. 517 с.
66. КРІ медіакампаній. URL: <https://mixdigital.com.ua/blog/kpi-mediakampanij/> (дата звернення: 10.04.2024).
67. Остапчук Д. Сила слова: Як у західних ЗМІ змінювалося ставлення до України. URL: <https://voxukraine.org//longreads/headlines/article-ua.html> (дата звернення: 04.04.2024).
68. Баркар Д. Новини під час війни. Аналіз контенту провідних онлайн-медіа за 17 жовтня 2022 року. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/novyny-pid-chas-vijny-analiz-kontentu-providnyh-onlajn-media-za-17-zhovtnya-2022-roku-i48694> (дата звернення: 01.04.2024).
69. Фісенко Т. В. Медіадіяльність України під час гібридної агресії. Обрії друкарства. 2018. № 1. С. 255–267. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ed791c10-cf77-498a-bec0-3425dedb5b20/content> (дата звернення: 05.04.2024).

70. Вплив ЗМІ на аудиторію. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/journalism/25072/> (дата звернення: 10.05.2024).

71. Момот Н.М. Контекст духовної суверенності у публіцистиці Є. Маланюка (на матеріалі статті «Малоросійство»). Філологія та методологія викладання: науково-методичний вісник. Університет економіки та права «КРОК». Київ. 2018. С. 15 – 22.